

MARIJA POMAGAJ Z BREZIJ - KRALJICA SLOVENCEV



BUENOS AIRES
MAJ
LETO 65



duhovno
življenje

4
+++
1998



Levo: Spet kliče nas venčani maj... Ob kapelici Kraljice Slovencev v Našem domu San Justo.

Po zahvalni maši jubilanta g. Borisa Komana v Miramaru: zadostilna pobožnost ob podobi Marije z Brezij. - **Foto: M. Šušteršič**



Obredi velikega petka v cerkvi Marije Pomagaj v Slovenski hiši

Slovesna maša na velikonočno vigilijo v cerkvi Marije Pomagaj

Obredi velike sobote v cerkvi Marije Pomagaj



Petdeset let v Argentini

BOŽIDAR FINK

V teh mesecih mineva polstoletna doba, odkar se je začelo naseljevanje slovenskih povojnih političnih beguncev v Argentini. Nekaterim so tedanja doživetja še v živem spominu, za mnoge so tista dogajanja že zatonila v zgodovino. Vsi pa smo zaznamovani z nečim, kar je sredi med bolečino in življenjsko radostjo.

Tragično usodo smo sprejemali ponosno in z neuklonljivo voljo za ohranjanje življenja. Tako smo začeli v tistih časih razvijati družbeni pojav, ki je rasel predvsem iz samonikle notranje sile, bolj kot po preišljenih načrtih. Splošna pobudnost je bila tako živa, da se je kdaj zdelo nastajanje novih pobud kar preveč bujno. Samorastni tokovi pa so se vedno usmerjali v isto smer, čeprav struga ni mogla biti v vseh stvareh enotno začrtana.

Skupnost povojnih priseljencev v Argentini je bila od začetka in je še zdaj njenim pripadnikom simboličen nadomestek slovenskega domačega okolja, gotovo bo pa tudi predmet preučevanja različnih znanstvenih strok, tako v sebi in po njenih vzrokih in učinkih. Kaj je povzročilo odhod iz domovine in kako se je izvršila preselitev, kje so se prihajajoči naseljevali in kakšna je bila njihova podoba glede na starost, spol, družinska razmerja, izobrazbo? Kako so se organizirali in po kakšnih organizacijskih modelih? Kaj so ustvarili materialnega, umetniškega in znanstvenega zase in za argentinsko okolje? Kakšen pomen je imela zanje prisotnost verskih dejavnosti, kako so bili politično orientirani in dejavni ter kolikšen vpliv je imelo njihovo prizadevanje pri reševanju Slovenije? Razjasnjevati bo treba tudi, v kakšnem razmerju s tem izseljenstvom so bili slovenska politična oblast in intelektualni in kulturniški krogi ter kakšni so bili pravni in delovni odnosi s slovenskimi cerkvenimi dejavniki.

Najpomembnejše vprašanje pa bo, kateri vrednostni in razpoloženski nagibi so vodili to skupino, da je izoblikovala in ohranjala organsko celoto spričo nezadržnega vplivanja tujerodnega okolja in kljub notranji raznolikosti idej, pobud in interesov. Katera



globinska sila je gnala k temu, kar nekateri imenujejo čudež? Vsekakor je rasla iz trdne zaverovanosti v nadnaravne in naravne vrednote ter ljubeče skrbi za trpečo domovino. To smo nosili kot naravno danost in sprejeto pre-

pričanje in ni bilo v tem nič čudežnega, kar bi presehalo človeške moči. Če bi hotel kdo razlagati, da je naš pojav nekaj čudovitega, pa stopa vprašanje o njem iz področja razumskega analiziranja in kliče po dojetanju z notranjimi čuti, ki segajo v skrivnostnost ali v področje Božjega ravnanja z usodo sveta.

Verni se ne ponašamo s svojimi zaslužnimi deli in se ne poveljujemo kot izredno orodje v Božjih načrtih. Dosežke priračunavamo k dediščini, ki se nabira v slovenski duhovni zakladnici, in jih smemo tudi z zadoščenjem razkazovati zato, da zlo ne preglasi dobrega ter da nam ne obledi zavest in ne upade volja. Ko gledamo z upravičenim ponosom na prehojeno pot in smo kot posamezniki hvaležni skupnosti za duševno zavetje, si tudi obnavljamo prepričanje, da kot družba nismo namenjeni zgolj sebi, marveč da smo zavezani k služenju slovenstvu na vseh ravneh in vseh stopnjah njegove zgodovinske poti. Skromno upamo, da je bilo naše skupno ravnanje skladno z Božjimi načrti in da je sprememba usmeritve slovenske usode morda tudi nagrada za našo zvestobo in žrtve.

France Papež - Zdomska Slovenija

*V zdmsko Slovenijo pelje pot preko odprtosti
in svetlobe mnogih dalj;
do tu gre pot,
do tu je bil potisnjen naš slovenski projekt.
Tu nas veže stvarnost z obzorjem
in trave nas imajo za svoje,
tudi rahlo valovita zelena enoličnost,
ki se imenuje pampa, je naša - ne tuja.
Val iz oceana se hoče približati
prav do stoletnih evkaliptov ob poti;
sonce se skrivnostno umirjeno spušča za obzorje
in nakazuje: tu je zlato!
Zato vem -
ne bom iskal drugih mest,
ne bom šel za soncem, ne proti soncu -
kvečjemu vanj...*

MOJ MAJ 1945

ALOJZIJ AMBROŽIČ

*Spominsko razmišljanje torontskega nadškofa in kardinala,
objavljeno v Celovškem Zvonu 1985/3*

Včasih bi želel še enkrat prehoditi pot, ki sem jo prehodil od Gabrja do Vetrinja v drugem in tretjem majskem tednu leta 1945. Da bi se ustavil v Čepljah pod Utikom, kjer nas je čakal oče, ki je malo pred nami odšel na Dobrovo, in nam od daleč z vso silo mahal, naj hitimo; da bi se ustavili na polju pred Šenčurjem, kjer smo prebili prvo noč od doma, nad cesto v Trziču, kjer so nas Nemci, hiteči na sever, zadržali dva dni, na vrtu zapuščene gostilne nekje pod Ljubeljem, kjer smo v naraščajoči paniki čakali skoro vso noč, da bi smeli na pot proti tunelu. Rad bi si priklical v spomin 15-letnika, ki sem bil. Pač za to zmeraj zmanjka časa, najbrž predvsem zato, ker je želja le želja. Ali bi sploh mogel najti tisto polje in cesto in gostilno? Bi še mogel najti sebe? Bi mogel še enkrat doživeti sončno popoldne na dan, preden smo odšli, ki me je tako prevzelo, da sem pozabil, kaj se dogaja? Našel sem pač melino na avstrijski strani Ljubelja, kjer smo se neprespani ustavili, potem ko smo pričakali osem-

letnega brata, ki se je ločil od nas v tunelu. Oče je začel kuhati kavo, mama in sestri so zaspale na travi. Toda nenaden krik: „Partizani, partizani,“ nas je spet pognal v beg.

Ljubeljski tunel: blato čez gležnje, polno odvrženih nemških ročnih granat, konji in vozovi in mule in ljudje in tema in gneča. Vsem se mudi, vsi hitimo na drugo stran, tunel se zagolsne. Mislim, ki se vsiljujejo, ne dovolim do besede. Pred tunelom goreča skladišča, eksplozije, mali kozaški konjički kot gamsi na vzpetinah, v cestnih jarkih prevrnjeni avtomobili, tovornjaki in vozovi. In ljudje vseh vrst, Srbi in Rusi in Nemci in seveda Slovenci, vojniki in civilisti, otroci in odrasli. Kako uro po našem odhodu iz Trziča so na bežeče začeli streljati z minometalci - občutek zbegane nemoči, ko so nas dotekli s svojo novico. Na drugi strani Ljubelja spet cesta, ki se zdi neskončna. Ob njej poginuli konji in mule, ki nabrekajo in se razpočijo v strašen smrad. Na drugi strani Drave prvo srečanje z Angleži, ki civilistom jemljejo za-



pestne ure in razorožujejo domobrance - vse drugače od srečanja, po katerem smo hrepeneli vso vojno. Razpadajoči svet postaja vse bolj čuden in nerazložljiv.

Tiste tedne sem spoznaval svojega očeta. Tudi njegov svet se je podiral, tudi on ni imel odgovorov, to sem jasno čutil, toda molčal je, nikdar izgubil kontrole nad seboj in nad nami, vlekel je voziček s hrano in obleko, bil z nami in hitel, hitel, hitel. Njegov „Ali gremo vsi ali nihče“ nas je primoral oditi od doma, ker smo vedeli, da bi njega komunisti ubili prvi dan. S tem je mamu rešil skoro gotovega zapora in zgodnje smrti, nas pa šikan in dolgoletnega zapostavljanja - še leta pozneje nam je pisal sosed: „Pri nas je najslabše to, da te sme vsaka baraba brcniti.“ Tudi v momentih najostrejših upornosti mi ni zbledela podoba očeta na poti proti Borovljam.

Spominjam se strahu, pravzaprav groze, ki sem jo pozneje redko, če sploh kdaj, doživel; groze, ki se je vračala vse do leta 47, ko so bili Angleži zadnjič na tem, da nas vrnejo Jugoslaviji. V sanjah sem jo doživljal še pet let po prihodu v Kanado in njene odmeve sem našel še leta 60, ko sem se prvič vrnil na Dobrovo in slišal ljudi, partizanske in domobranske, instiktivno zašepetati, kakor hitro so zinili besedo proti ljudski oblasti. V literaturi jo najdem pri Izajju (10:28-32), ko opisuje bližanje asirskih hord Jeruzalemu, in pri Grahamu Greenu, ko redkobesedno kot zmeraj opisuje Tontons Ma-coutes (The Comedians).

Prva dva tedna v Vetrinju, pravz-

Kolone protikomunističnih beguncev z vozovi, pomešane z domobranci, na poti proti Koroški, kjer so že bili „zavezniki“.



apprav manj kot dva tedna, mi ostaneta v spominu kot intermezzo, ki nima para v mojem življenju. Šotori, driska, obeljene smreke ob robu polja, katerih lubje je šlo za strehe na šotorih, nemški napisí vsepovsod, čeprav so ljudje vsi z nami govorili slovensko, cerkev s sliko Pieta. Kako lep je oltar z gotskim oknom, sem odkril šele trinajst let pozneje. Kmalu po prihodu smo začeli s šolo, v treh tednih sem pozabil skoro vso grščino. Mobilizacija še preostalih mladih civilistov v domobrance, domobrankska parada na polju, Krener, ki salutira, poročila, ki jim nismo verjeli, pa so bila vendar tolažljiva, „Angleški tanki vozijo med Trstom in Ljubljano.“ Do zadnjih majskih dni sem na partizane v Ljubljani gledal kot neke vrste pomoto, ki se mora kmalu popraviti. Da, prikradla se je misel, da so morali prav tako upati ruski begunci v letih 1917-21, pa sem jo spodil.

In nato nenaden konec sveta - vrnitev domobrancev. Da bodo pomorjeni, o tem nismo imeli dvoma. Suh obup in glas mlade žene z dojenčkom na rokah, „Moj mož je včeraj odšel.“ Smrt sijočih mladih mož, smrt sosedov, znancev, družinskih prijateljev, smrt do tedaj trdnega dela osebnega sveta. Topa bolečina, ki kričati ne more, ker ne ve, komu. Brezbeseđen občutek poraza in osamljenosti: ves svet je proti nam, nihče nas ne mara, nihče nas

ne razume. Bog ne razloži. Toda Bog razume in ostane; samo Bog ostane.

Edino, kar nam je lajšalo žalost nad usodo drugih, je bil strah, da bi jim sledili. Čeprav je intervencija dr. Meršola, ki je skoro edini znal angleško, preprečila našo vrnitev, se nismo mogli otresti nezaupanja do Angležev. Hvala Bogu, da nismo vedeli, kako dobro osnovano je bilo naše nezaupanje.

Nad vsem tem in v vsemu temu pa se jasno spomnim močnega občutka, da je „našega“ sveta konec. Ne bi vedel več, kako sem si ga formuliral, toda kakor hitro sem zvedel za vrnitev domobrancev, sem začutil, da stare, dostojne, hieratične, rožmarinove, baročne Slovenije ni več. Kar je bilo včeraj samo po sebi umevno, je danes preganjano in zaničevano. Nove osnovne premise sedijo na tronu. Brez dvoma je pri vsem tem igralo svojo vlogo nenadno slovo od mladosti; brez dvoma je bila „moja“ Slovenija do neke mere mit, toda prijatelj, ki je ostal v Ljubljani, mi je povedal leta pozneje, „Devetega maja zjutraj sem šel na ulico in začutil, da sem v drugem svetu.“

II.

Vendar konec ni prišel popolnoma nepričakovano. Čeprav prepoznam stopnje njegovega prihoda danes mnogo jasneje, kot sem jih videl tedaj, so mi te stopnje brez dvoma ostale v

spominu prav vsled nemira, ki so ga povzročile.

Tretji maj, ki je tik pred begom proglasil združeno Slovenijo na Ljubljanskem Taboru, se mi je zdel lepa, toda že brezmočna gesta, nad katero se nisem mogel navdušiti, čeprav sem imel še precejšnjo zalogo navdušenja. Kak teden ali dva prej je Slovenec objavil Rupnikov govor, čigar vsebine se ne spomnim, spomnim se pa občutka, da sicer naravnost in pošteno govori, toda nima odgovorov na vprašanja, ki so nas vznemirjala vse bolj, „Kaj bo s Slovenijo, kaj bo z domobranci, kaj bo z nami?“ V začetku aprila je, devetdesetleten, umrl stari oče, ki je imel srečo, da ni dočakal konca vojne; bali smo se, da bo prihod Rusov, ki so bili že v Prekmurju, onemogočil njegov pogreb. V marcu so zavezniška letala trosila letake s poročilom o jaltški konferenci. Dvoje mi ostane v spominu: RAF in USAAF kot založnici letaka in sklep Jalte, da bo Jugoslavija „osnovana na široki demokratični podlagi“ pod okriljem partizanov. Kaj sta RAF in USAAF, nisem vedel; danes se mi zdi ironična želja po založniških pravicah nad napovedjo tolikih nedolžnih smrti. Točno pa sem vedel, kaj pomeni široka demokratična podlaga. V pozni jeseni leta '44 je sestra, ki je hodila na uršulinsko gimnazijo v Ljubljani, pripovedovala o srbskih beguncih, ki so prišli

Osmošolci Slovenske begunske gimnazije l. 1948, med katerimi je tudi sedanjí torontski naščkof in kardinal Alojzij Ambrožič. Stoji v zadnji vrsti, peti od desne.



v Slovenijo po ruski zasedbi Beograda. Danes se vprašam, zakaj me njeno pripovedovanje ni bolj vznemirilo, kot me je. V juniju nam je na balkonu frančiškanskega dijaškega konvikta povedal prefekt p. Engelhard Štucin, da je kralj Peter imenoval Tita za svojega vojnega ministra. Nič ga nismo spraševali o poročilu, ker nas je žgala njegova poraznost za nas. V aprilu nas je gimnazija poslala na ljubljanske ceste nazdravljat domobrancem po njihovi prisegi. Se še spomnim molka, ki je pozdravil četi oboroženih Nemcev, ki sta kot glava in rep spremljali parado neoboroženih domobrancev. Ta molk je bil brez dvoma izraz nasprotovanja, da, sovraštva do Nemcev, toda bil je tudi izraz, o tem sem prepričan, kolektivne zadrege. Neprijetni videz, da smo na strani okupatorja - kakor sem si dopovedoval, da je to navidezno sodelovanje neizbežno, da se ne da drugače, se nisem mogel popolnoma osvoboditi včasih večjega in včasih manjšega nemira. Vedeli smo seveda, da bodo Nemci odšli, komunisti pa ostali; prav tako smo vedeli, da se bo vojna odločila drugod. Še bolje smo vedeli, da je komunistični partiji narodnost deveta briga in da izrablja slovenski patriotizem le za dosego oblasti. Sam sem se še spominjal zastavic s kljukastim križem na bicikelskih balancah dveh ali treh mladih komunistov iz naše soseščine (morda so bili le SKOJevci) v letih '40 in '41, ko sta bila Stalin in Hitler prijatelja. Žena mojega strica, ki je bila komunistka, je delala propagando med jugoslovanskimi vojaki, naj streljajo, ko pridejo Nemci, ne Nemcev, ampak svoje oficirje. Grozljivo je bilo pomanjkanje vsakega sramu pri komunistih, ko so se ob nemškem napadu na Sovjetsko zvezo čez noč prelevili v največje narodnjake. Toda zadrega je ostajala.

Misel, da bo morda treba bežati, se nikoli ni dolgo pomudila, toda bila mi je dovolj znana, da me ni osupnila očetova novica nekaj dni pred odhodom. Nikdar pa se mi ni porodila misel, da bi nas po begu vračali v partizanske roke. Drugim beguncem gotovo tudi ne. Je bila vzrok tega naivnost in nepoznanje sveta? Morda. Toda verjetneje je bil to poklon dostojnih ljudi svojemu svetu, kateremu pripisujejo lastno dostojnost. Verjetneje tudi je bilo to znamenje, kako globoko je padla etika evropskega sveta v konfliktu med in z dvema nekrščanskima ideologijama.

III.

Proti koncu junija so nas razselili iz



Begunsko taborišče v Spittalu ob Dravi pozimi l. 1947

Vetrinja; naša družina je bila dodeljena v Peggez pri Lienzu. Ob prihodu tja smo slišali odmeve kozaške tragedije mesece preje, ko so Angleži z nakano ločili oficirje od moštva, nato taborišče obkolili in kozake s fizično silo spravili na čakajoči vlak, ki jih je odpeljal na vzhod.

Kdaj smo dobili prva konkretna poročila o končni usodi domobrancev? Ne bi mogel reči, toda še tisto poletje so prispeli prvi ubežniki iz različnih taborišč in iz samega Roga. Povedali so o divjanju partizanov, o mrzlem in neusmiljenem prezirju partizank, o lakoti in psovkah, pretepanju, mučenju in poniževanju, o rokah zvezanih z žico in nočnih transportih, o lajanju mitraljezov, o plazu trupel in pol mrtvih teles, o strašni žeji krvavečih in umirajočih...

Toda vse to je bilo zavito v popoln molk: Vzhod javno ni triumfiral, Zahod je molčal. Ko sem po prihodu v Kanado pripovedoval sošolcem, kaj se je zgodilo, so me ti potomci irskih priseljencev, ki so dobro vedeli, česa so Angleži zmožni, mirno informirali, da „the British couldn't do such thing.“ Leta '58 me je v Železni Kapli spraševala prof. Angela Piskernik, ki me je med vojno učila prirodopis, kaj se je zgodilo z domobranci. Sprva sem jo sumil, da me le skuša, toda hitro sem videl, da res želi vedeti. Pred nekaj leti sem imel pogovor s prijateljem, s katerim sva se spoznala na gimnaziji in spet srečala v Torontu 30 let pozneje. Bil je med vrtnjenimi domobranci in kot mladoleten izpuščen. V Kanado je prišel leta '65. „Kdaj pa si zvedel, kaj

se je zgodilo z drugimi?“ sem ga vprašal.

„Ko sem prišel v Toronto.“

„Ne preje?“

„Ne.“

„Pa nisi opazil, da nekaterih ni? Nisi govoril o tem z drugimi, ki so bili izpuščeni kakor ti?“

„O tem nismo nikdar govorili. Da je nekaterih v domači vasi zmanjkalo ob koncu vojne, sem seveda vedel, toda po njih nisem poizvedoval.“

Naj omenim še svoj pogovor s čistilko, ki sem jo srečaval na hodnikih torontske univerze. Starejša ruska Nemka, ki se je z Nemci umaknila iz Rusije, „In v tridesetih letih, kaj ste delali?“ „Lepo je bilo: hodila sem v šolo, živela v internatu za dekleta. Študirale smo; hodile na ples; dosti družčine. Mlade smo bile.“ „Pa niso precej ljudi zaprli v tistih letih?“ „No, nekatere so že zaprli - le tiste, ki so zaslužili.“

IV.

Zdaj je štirideset let od tistega silno dolgega maja. Marsikaj sem v teh letih zvedel, kot pač vsakdo, dosti bral, premišljeval, predvsem pa doživel. Nisem pa nikdar pozneje tako intenzivno živel; na maj 1945 pozabiti je nemogoče. Ko z brati in sestrama obujam spomine, smo si edini, da je bil ljubeljski tunel za nas vse najbolj travmatični osebni dogodek.

Centralni dogodek pa je bila vseka kor vrnitev domobrancev. Le postopoma sem odkril kontekst te vrnitve: ista usoda je doletela kozake, Vlasovce,

hrvaške domobrance in še druge, s to razliko, da je Stalin pomiril le častnike, navadne vojake pa poslal v gulag, kjer jih je srečal Solženicin. To dejanje se mi zdi danes eno najvidnejših znamenj etične degeneracije celotnega evropskega sveta, ki jo je druga svetovna vojna delno povzročila, delno pa pospešila in jasno izrazila. Je dejanje zavestne kolaboracije demokratičnega Zahoda s Stalinovim klasicidom, ki je kot Hitlerjev genocid spremenil pravila, ki vodijo javno življenje evropskega sveta. Pretvarjanje, laži in ukane, ki so jih predstavniki Zahoda imeli za potrebne, da se žrtve njihove politike ne bi prezgodaj zavedale, kam grede, kažejo, da so vsaj sumili, kakšna usoda jih čaka. Kakor hitro oseba neha biti samosvoja posestnica osnovnih pravic in postane le kolesce socialnega ali ekonomskega kolektiva, ki ji edini daje pravico do življenja, smisel in dostojanstvo, ne govorimo več etičnega jezika, ki ga je Evropa doslej govorila, čeprav morda uporabljamo iste besede.

Kako strašna je bila dilema dobrih katoličanov, ujetih v klešče nacizma in komunizma! Po štiridesetih letih je seveda marsikaj laže presoditi, toda presoji naj se ne mudi, da bi postala obsodba. Nehote in skoro nevede namreč sodimo preteklost v luči poznejših dogodkov, ki so postali neizbežni šele v momentu, ko so se zgodili. Važnejše kot to, kar bi po našem sedanjem mnenju moralo biti, je tisto, kar je bilo tedaj konkretno mogoče, ne le z ozirom na zunanje danosti, ampak tudi z ozirom na tedanje miselne predpostavke. Kdo si more danes po destalinizaciji, Solženicinu, Khmer rougeu in štiridesetletni skušnji življenja pod komunisti - še predstavljati privlačnost in zapeljivost, ki jo je imel komunizem za nekatere katoličane v tridesetih letih? In kaj je mogel napraviti šentjoški kmet, z vestjo, ki mu jo je vzgojila Cerkev, in s samozavestjo in ponosom, ki ga je podedoval po očetih, ko so mu v imenu narodne osvoboditve pljuvali na vse, kar mu je bilo sveto, ljudje, katere je z vso pravico imel za lopove?

Naj končam s citatom ameriškega političnega komentatorja Williama Lejeja Millerja: „Končni rezultat našega dela je češče tisti, ki se skriva v sredstvih, katere uporabimo, kot pa tisti, ki ga vsebujejo ideali, katere proglašamo“ (Of the Nevertheless, I Sing, str. 182). Gibanje, ki se posluži načrta laži, hinavščine in terorja za dosego pravičnosti in enakosti, ne bo ustvarilo raja na zemlji, ampak družbo, ki se prenareja in boji.



ROMALI BOMO K MARIJI V LUJÁN

LOJZE KUKOVICA

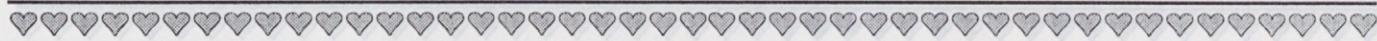
Zopet bomo romali k lujanski Mariji, naši nebeški Materi, v nedeljo, 10. maja. Prav v teh dneh poteka že 53 let, odkar smo tudi mnogi od letošnjih romarjev nastopili svojevrstno romanje, ki se še ni končalo. Prisilno smo zapuščali domovino in se podajali na negotovo pot izgnanstva.

Vsako romanje, celo vsaka procesija, je neka prispodoba človeškega življenja, kajti človekovo življenje je bistveno potovanje, romanje od Boga in nazaj k Bogu, kajti od njega smo izšli in k njemu se vračamo. Kristjan pa ima za svoje življenje še drugo podobo, vzeto iz izraelske zgodovine. Izraelci so 40 let potovali proti obljubljeni deželi, potem ko jih je Bog izpeljal iz egiptovske sužnosti. Tudi nas

kristjane je Bog rešil po Kristusu sužnosti hudobnega duha, ko nas je v krstni vodi opral izvirnega greha in nas pripeljal v svobodo božjih otrok. Od tedaj novi Mojzes, Jezus Kristus, vodi svoje božje ljudstvo proti pravi obljubljeni deželi, novemu Jeruzalemu, kjer nam po svetopisemskih besedah pripravlja svatbeno gostijo.

Nihče ne ve, kako dolgo bo trajalo to zemeljsko romanje za vsakega izmed nas, vemo le, kam smo namenjeni. Kdor bo vztrajal do konca, temu je zagotovljen vstop v obljubljeno deželo. Brez števila je tistih, ki so že tam, ob Kristusu, ki posreduje pri Očetu, da bi nihče od njegovih ne zgrešil poti in cilja.

In kot so Izraelce v puščavi ogrožale mnoge nevarnosti, tako ogrožajo na naši



poti tudi nas. Po prvem navdušenju, ko so stopili v puščavo, je Izraelcem postajala pot težka in dolgočasna. Tudi jim je začelo primanjkovati hrane in vode. Ob spominu na obilno in dobro hrano, ki so jo jedli v Egiptu, se jim je zahotelo nazaj, pa četudi v sužnost. Začeli so se pritoževati proti Bogu in godrnjati proti Mojzesu. Dežela medu in mleka jim je bila sicer obljubljena, a je ni bilo videti na obzorju. Niso v resnici zaupali božjemu vodstvu kljub številnim in mogočnim znakom njegove očetovske prisotnosti, ki se je na zunaj kazala v ognjenem stebru ponoči, podnevi pa v oblačnem stebru.

Tudi nam se pogosto dogaja nekaj podobnega. Hvaležni smo, da nas je Kristus rešil sužnosti, bodri nas upanje na obljubljena nebesa, a vendar kljub temu včasih morda kar ne verjamemo zares v božjo previdnost in božje vodstvo. Pogosto se morda tudi nam zahoče nazaj v sužnost greha, nazaj h grešnim užitkom in varljivi svobodi. Romanje po tej solzni dolini je včasih težko in utrudljivo. Kot Izraelce tudi nas obdajajo mnoge nevarnosti.

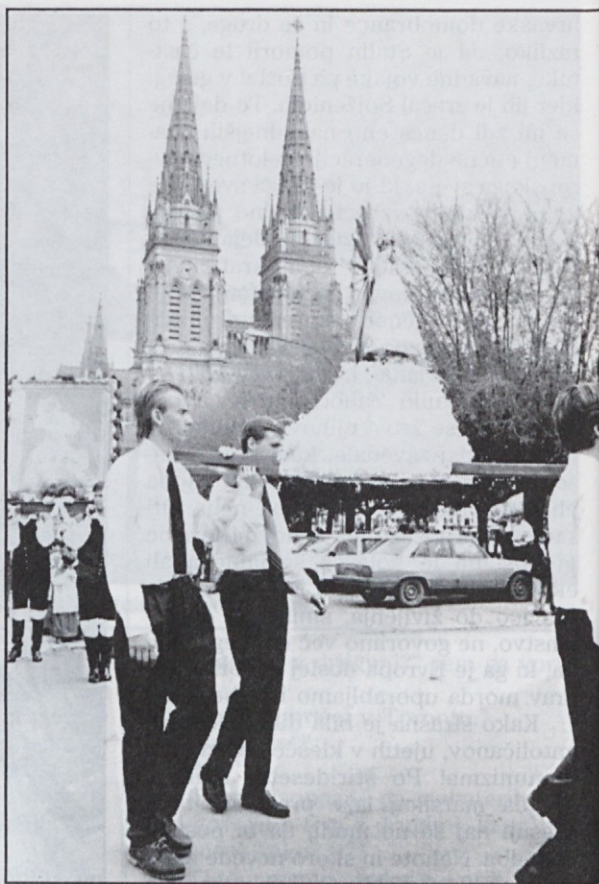
Ob tej priložnosti bi rad opozoril samo na dve od teh - današnji nevarnosti za našo vero in naše krščansko življenje. Nista novi, nikakor, vendar pa v neki meri bolj značilni za naš čas kot za preteklo. Prva teh nevarnosti je sekularizem, ki ga lahko označimo kot postopno izrivanje vsega božjega iz človekovega življenja. Zmeraj je več kristjanov, ki se v vsakdanjem življenju ravnaajo, kot da ne bi več verovali. Izrecno ne zanikajo svojega krščanskega porekla, pri anketah se še priznavajo za kristjane, a v njihovem krščanskem življenju je tega vedno manj opaziti. Zmeraj manj vpliva ima vera na njih življenje. Ne prenesejo, da bi jim kdo narekoval, kako naj živijo, tudi Bog ne. Stara je ta skušnjava, saj sta ji podlegla že naša prva starša. Iz zasebnega življenja se to gledanje seveda prenaša tudi v javno. Zmeraj bolj na rob se poriva Boga. Izriva se ga iz državnih parlamentov, iz ustav in zakonov, iz gospodarstva, politike in kulture. Ne smejo nas varati nekateri nasprotni znaki, kajti še visijo križi v mnogih javnih zgradbah in prostorih, še se od časa do časa v njih izgovori božje ime. A duh, ki prevladuje v javnosti, je mnogokrat že prav malo krščanski. Važno je namreč, kakšne zakone volijo parlamenti, kakšni nauki se učijo po univerzah in drugih vzgojnih ustanovah, kakšni kriteriji vodijo gospodarstvo, politiko in kulturo, kaj in kako prikazuje TV.

Danes, ko se toliko govori o človekovih pravicah, se o božjih pravicah molči. Res so vidni v današnji družbi tudi neki

znaki prebujajoče verske pomladi, a to nam ne sme zapirati oči pred žalostnim dejstvom, da močno peša vera premnogih, da se sekularizem kot strupena megla širi po svetu in se zajeda v vse sodobno življenje. Cerkev in vsi, ki jim je mar krščanske kulture, z bolečo zaskrbljenostjo gledajo v bodočnost. Vse duhovno ozračje je nekako okuženo in tako nas ogroža nevarnost za našo vero, za jasnost in trdnost naših moralnih načel. Nevarnost je, da se nam ohladi v takem vzdušju ljubezen do molitvenega in zakramentalnega življenja.

Druga nevarnost za naše krščansko življenje pa je praktični materializem, ki se med drugim kaže tudi v tako imenovanem potrošništvu. Na vsak korak opazamo mrzlično pehanje za čim več materialnih dobrin, za čim višji življenjski standard. Vse javno mnenje je osredotočeno v to, kako si pridobiti čim več materialnih dobrin. Po tem, koliko kdo ima, se tudi presoja vrednost človeka. Na račun skrbi za materialne dobrine se zanemarjajo višje dobrine in duhovne potrebe. Tudi ta nevarnost je stara kot človeštvo, a danes, ko so možnosti na tem področju nesluteno večje kot kdaj prej v zgodovini, se je tudi ta nevarnost povečala. Vsi sicer vemo, kar je tudi samo po sebi umevno, da ima človek dolžnost in zato tudi pravico po pameti skrbeti za materialno blagostanje in napredek. Bog noče, da živimo v bedi in revščini, nasprotno, on je prvi, ki se z nami veseli, če tudi na tem področju napredujemo. Noče pa, da se navežemo na to zemljo, kot, da bi bila tu naša dokončna domovina. Kristus nas opozarja, naj ne skrbimo pretirano za to, kaj bomo jedli in s čim se bomo oblačili. Poglavitna skrb kristjana mora biti božje kraljestvo v posamezniku in družbi, vse drugo se nam bo dalo kot nameček, seveda ne brez naše primerne skrbi in dela. Pretirana materialne skrbi človeku otežkočajo polet v duhovne višine in vendar je predvsem za te ustvarjen. Kako hitro in skoraj neopazno postane lahko človek pravi suženj materije v vseh mogočih oblikah! Tej nevarnosti smo vsi podvrženi.

Razumljivo je, da tako sekularizem kot konsumizem predstavljata resno nevarnost za našo vero in naše krščansko živ-



ljenje. Morda smo že okuženi, ne da bi se tega jasno zavedali. Kaj torej storiti! Prvo je, da se nevarnosti zavemo. Bolnik, ki se ne meni za prve znake bolezni, se bo morda zatekel k zdravniku, ko bo že prepozno. Tudi na duhovnem področju velja podobno. Točna in pravočasna diagnoza je tudi tu važna. Vsakdo mora iskreno pogledati vase in ugotoviti, če ni morda že v neki meri okužen s katero od teh modernih duhovnih bolezni. Če je začelo pri kom pešati versko in duhovno življenje, je morda vzrok prav tu.

Še bolj važna pa so preventivna sredstva. To pa je predvsem skrb za zdravo in močno duhovno življenje. Okuženo okolje, v katerem nam je živeti, je nevarno tistemu, ki nima v sebi zadosti protistrupov, s katerimi se braniti. Ta so pa za kristjana vedno ista. Naj omenim samo nekatera. Ker je vera, kot pravi tridentinski cerkveni zbor, začetek, temelj in korenina krščanskega življenja, mora biti naša nenehna in res osnovna skrb, kako vedno poživljamo in krepimo svojo vero. In ker je ta prvenstveno božji dar in ne sad našega napora, moramo med drugim vedno znova zanjo prositi. Z vsem srcem ponavljamo zatorej pogosto prošnjo, ki jo je Jezusu izgovoril v evangelijski oči bolnega dečka: Verujem,

MARIJA POMAGAJ NA BREZJAH

FRANC RODE, nadškof - metropolit

*Marija, pomagaj nam sleherni čas,
na tebe ozira se vsak izmed nas,
Marija, vse k tebi hiti,
Marija, pomagaj nam ti!*

Tako se začena ena od mnogih, res premnogih ljudskih pesmi, ki jih je slovenski človek namenil Mariji in ki jih tudi še vedno poje. Narod, tako zelo predan pesmi, je sicer, žal, opusitl lepo navado vednega prepevanja - ni več fantovskih večerov pod lipo na vasi, ni več srečanj mladine ob skupnem delu, kjer bi se oglasila pesem. Tako gre v pozabo mnogo narodnih pesmi, mladina le redko še poje in narod tako izgublja eno tistih milih lastnosti, ki dela človeka polnejšega in srečnejšega.

A Marijine pesmi še odmevajo, še jih poje verni slovenski človek, posebno pa jih poje na romanjih, ki tudi v sodobnem času naglice in pospešenega individualizma niso preminila. Naši ljudje še romajo, sicer res včasih kar z avtom in posamično, a romajo še. Marijina svetišča, posejana po vsej domovini, njene cerkvi-

ce na gričih, dolenski Lurd, Ptujška Gora, Sveta gora, celo Trsat nad Reko so bližnji cilji vernikov, ki se želijo priporočiti Mariji. In koliko naših ljudi svoje stiske in bolečine, svojo zahvalo in prošnjo za varstvo ponese Mariji v Lurd ali Fatimo! In kjer so zbrani dva ali trije Slovenci v Marijinem svetišču, povsod se oglasi mila pesem Materi v čast ali priprošnje. Kamorkoli pridejo naši ljudje, jim tudi drugi z veseljem prisluhnejo: naša pesem je živa molitev in lepo je videti mlado in staro, kako vsi prepevajo prastare pesmi in z njimi častijo Božjo in našo mater.

Od vseh božjih poti, ki se nanje poda slovenski človek, je najgloblje v njegovem srcu zasidrana božja pot k Mariji Pomagaj na Brezjah. Mati Marija z detotom Jezusom v naročju, materinska in ljubeča s svojim pogledom vabi v svoje varstvo vsakogar, ki stopi pred Layerjevo sliko v tej slovenski baziliki. Marija Pomagaj ji je dal ime slovenski človek s tisto preprosto vero dedov, s tisto zaupljivostjo otrok, ki se zanašajo na mater-



ino varstvo in pomoč. Marija pomagaj so tudi besede, ki jih verno srce vzklikne v vsaki stiski. Slika brezjanske Marije je neštetokrat pomnožena, varuje verne slovenske domove, krasi cerkvice in kapelice po vsej deželi, s sabo so jo odnesli nesrečni izgnanci, da jim je v daljni tujini pomenila neuničljivo in toplo vez z domovino...

Brezjanska Marija je razpoznavni

Gospod, toda pomnoži mojo vero! Toda čeprav je vera temelj krščanskega življenja, je pa brez del mrtva, kot so mrtva dela brez vere. Zato mora biti druga naša skrb prizadevanje za solidno krščansko življenje. Kristjan biti ni lahko. Še posebej ne danes. Treba je nenehne čuječnosti in napora volje, podpirane od božje milosti, da zmagujemo v boju proti sovražnikom naše zveličanja. Zato je za krščansko življenje nujno potrebna molitev. Staro pravilo pravi: Kdor moli, se zveliča, kdor ne moli, je v resni nevarnosti, de se pogubi. Bog daj, da bi odhajali z naših romanj s ponovnim sklepom, da bomo redno in dobro molili. Zasebno in skupno, liturgično in privatno. Milost božja, ki je za zveličanje potrebna, kot pravi ena od šestih osnovnih resnic, se nikomur ne odreče, če zanjo prosí. Bog je to obljubil, in božje obljube so absolutno trdne in zanesljive, ne kot človeške, ki so tolikokrat prazne in varljive. Kristus je obljubil in on nas ne vara: Kar boste očeta prosili v mojem imenu, vam bo dal.

Med sredstvi utrjevanja in poglobljanja

našega duhovnega življenja bi priporočal še eno: duhovne vaje. Priporočil tudi prav zato, ker se zdi, da med nami peša, zlasti med mladimi, že dolgoletna praksa letnih duhovnih vaj. Učitelji duhovnega življenja smatrajo duhovne vaje za eno pglavitnih sredstev spreobrnjenja in napredovanja v krščanskem življenju. Starši, imejte na skrb, da bodo vaši zlasti doraščajoči otroci šli pogosto v to šolo duhovnosti.

Nadaljnje veliko sredstvo za ohranitev trdnosti v veri in krščanskem življenju pa je prejem zakramentov. V sedmih virih nam pritekajo zveličavne milosti, ki nam jih je zaslužil Kristus na križu. Vsem je znano, kako se je v Cerkvi zmanjšala ljubezen in zato tudi praksa pogoste svete spovedi. Hvala Bogu, med nami še ni vidnih znakov tega pešanja. Naj bi ga tudi v bodoče ne bilo! Zlasti je to važno poudariti mladini. Ne omalovažujmo pogostno sveto spoved. Je to duhovna kopel, v kateri vedno znova očiščujemo svojo dušo tudi vsakdanjih grehov in si nabiramo moči za nove duhovne boje in napore, ki

nas čakajo. Zakrament vseh zakramentov pa je seveda evharistija. Je to kruh močnih, ker v njej uživamo tistega, ki je zmagal greh in smrt in ki bo tudi nam dajal moči za vztrajnost in rast v krščanskem življenju.

In končno imejmo otroško pobožnost do Marije. Znak, da jo že imamo, je, da vsako leto, in to že toliko let, priromamo k njej, da ji obnovimo svojo otroško vdanost in zaupanje. Dokler bomo ob svoji Materi, se nam ni treba bati. Kajti še ni bilo slišati, da bi se kdo zaman zatekal k njej. In pa: Otrok Marijin se ne bo izgubil.

Dokler bomo tako molili, verovali in živeli, bo stavba našega krščanskega življenja stala na trdnih tleh. In tudi če bi prišli, kot pravi, Kristus, viharji in nalivi, je ne bodo porušili, ker stoji na skali. Če pa oslabi naša vera, zanemarimo molitev in zakramentalno življenje, potem pa nimamo nobene gotovosti, da se ob viharjih našega časa ne zruši stavba krščanskega življenja tudi tistim, katerim se je zdelo, da je kaj takega pri njih nemogoče.

BREZJE

FRANCI PETRIČ

Odkar je apostol Slovencev sv. Modest okoli leta 760 na razvalinah nekdanjega rimskega Virunuma postavil cerkev in jo posvetil „Gospe Sveti“ - Mariji, je med tri tisoč cerkvami, ki so kakor razkošno poljsko cvetje posute po naši slovenski zemlji, kar 400 takih, ki se ponašajo z njenim zavetništvom. Če je ta „mati“ Marijinih cerkva zdaj v nemškem okolju, pa imamo drugo, ki ima v srcu Slovencev prav tako odlično mesto - to so Brezje. Podoba brezjanske Marije Pomagaj najdete v rudniku v Avstraliji, lahko jo počastite v kapeli največjega ameriškega svetišča v Washingtonu, s seboj jo nosi misijonar v Afriki in Aziji, pod njenim varstvom so Slovenci doma in po svetu. Najbrž ni takega, ki ne bi kdaj obiskal Brezij ali znal zapeti vsaj ene kitice znane: Marija, pomagaj nam sleherni čas...

„Dežela kranjska nima lepš'ga kraja, ko je z okol'šč'no ta podoba raja.“ Te besede našega velikega pesnika, rojenega le nekaj kilometrov stran, ki sicer veljajo Bledu, lahko uporabimo za Brezje, saj leže nedaleč od tod, na gorenjski ravnini pod bogatimi gozdovi Karavank, Jelovice in Pokljuke ter mogočnim Triglavom. Brezje

so prvič omenjene že v 11. stoletju. Vsaj v 15. stoletju je tam že stala skromna cerkev sv. Vida, ki je spadala v župnijo Mošnje. Tja je leta 1796 prišel za župnika Urban Ažbe, ki je svoje bogoslovne študije opravil v Innsbrucku. Tam je spoznal in vzljubil podobo Marije Pomagaj, ki jo je naslikal Luka Cranach. Ko je leta 1800 prizidal kapelo k cerkvi sv. Vida na Brezjah, se je odločil vanjo postaviti podobo Marije Pomagaj. Delo je zaupal slikarju Leopoldu Layerju.

Mejnik v zgodovini brezjanske podobe je leto 1863, ko so se tam zgodila čudežna ozdravljenja. Kar tri neozdravljivo bolne osebe so ozdravele. Taki dogodki so se potem v večjih ali manjših presledkih ponavljali. Glas o Brezjah je segel čez slovenske meje.

znak slovenskih vernikov. Kako nas je počastil sam sveti oče, ko je na začetku svoje pastirske poti pokleknil pred njo in molil, kjer so molili rodovi Slovencev! Pokleknil, kot vsak dan poklekajo pred njo množice romarjev. Prihajajo od vsepovsod, prinašajo ji svoje prošnje in zahvalo. Prošnja mladega fanta ob odločitvi za poklic, prošnja neveste pred poroko, zahvala ob rojstvu, krst novorojenca v Marijinem svetišču, romanje prvoobhajancev in birmancev, romanja otrok, odraslih, bolnikov in izseljencev...

V času, ki ga živimo, ob plehki sekularizaciji in brezboštvu, ob izpraznjenosti in zbežanosti sodobnega človeka, ki ira-

Septembra 1876 je božjo pot obiskal graški škof Zwerger in ob množici, ki ni mogla v cerkev, predlagal zidavo nove cerkve. Načrte zanjo v novorenesančnem slogu je naredil arhitekt Robert Mikowitz iz Gradca. Zidati so začeli leta 1889. Sedmega oktobra leta 1900 jo je slovesno posvetil ob navzočnosti drugih škofov in mnogih vernikov goriški nadškof in kardinal dr. Jakob Missia. Dve leti prej je svetišče dobilo tudi stalne oskrbnike - frančiškane, ki so se naselili v samostanu poleg cerkve. Nova cerkev je posvečena sv. Vidu, a srce svetišča je ostala kapela Marije Pomagaj, ki so jo pustili nespremenjeno. Čez njo so zgradili še drugo kapelo s kupolo in tako ohranili prostor z Marijino sliko na starem mestu.

cionalno išče po neverjetnih ovinkih sodobnih bajk svoj mir in svojo srečo, je pogled Marije Pomagaj na Brezjah poln miru, ljubezni in obljube. Obljublja nemirnemu iskalcu mir, ponuja mu varstvo in pomoč. Marija, človeška hči in Božja mati, je tista vez, ki človeka lahko vedno, v veselju in radosti, v bolečini in nesreči, pritegne v varno Božje naročje.

Zato sem srečen, da jo slovenski verniki častijo s tako ljubeznijo in da tako ostaja naša skupna priprošnja in pomočnica na naši poti do končnega cilja, ki je polnost veselja pri Bogu, večna radost pred Njegovim obličjem.



O Brezjah, našem narodnem svetišču, bi lahko pisali dolge knjige. Veliko dogodkov je povezanih z Marijo Pomagaj. Med najpomembnejše sodijo prav gotovo kronanje Marijine podobe leta 1907, zatem evharistični kongres leta 1935 v Ljubljani, ko so tja prepeljali tudi Marijino sliko, pa hudi časi druge svetovne vojne, ko so morali sliko dve leti skrivati na Trstu, potem je našla zavetje v ljubljanski stolnici. V zadnjem obdobju je najimenitnejši datum 8. oktober 1988, ko je papež Janez Pavel II. podelil tej osrednji slovenski božji poti časten naslov basilica minor (manjša bazilika).

Že več kot desetletje se Slovenci na poseben način povezujemo z Marijo Pomagaj na Brezjah. Vsako leto na večer pred praznikom Marije Pomagaj (23. maja) smo vsi doma in po svetu povabljeni, da prižgemo luč pred sliko Marije z Brezij ter v molitvi in v spominjanju na svoje kulturne in narodne korenine utrdimo pripadnost Bogu in narodu.

Ob obisku Slovenije je papež Janez Pavel II. 17. maja 1996 mimo uradnega programa takoj iz letališča proral na Brezje, molil najprej pred Najsvetejšim, nato pa pred podobo Marije Pomagaj, po molitvi pa položil na oltar biserni rožni venec. Podoba Marije Pomagaj je bila naslednji dan v Stožičah ob oltarju, kjer je Janez Pavel II. vodil zahvalno bogoslužje, za 1250 let krščanstva na Slovenskem.

„DANES JE DAN ZA ODPUŠČANJE”

Tisoči romarjev pri spravni in zadostilni pobožnosti na Brezjah

Prva sobota, 7. marca, je pripeljala na Brezje tisoče romarjev z vseh koncev Slovenije: najvišje predstavnike krajevnih Cerkev, predstavnike redovnih vodstev, duhovnike, redovnice in redovnike ter številno verno ljudstvo, ki se je od jutranjih do večernih ur zgrinjalo k baziliki Marije Pomagaj. Razlog za množično romanje in celodnevno spravno in zadostilno pobožnost je bila nerazumljiva žalitev milostne podobe brezjanske Matere Božje, ki so si jo s podgano namesto z Jezusom v naročju - za naslovnico svoje zgoščenke „sposodili” celjski glasbeniki. Osrednja bogoslužna slovesnost spravne pobožnosti je ob 11. uri zbrala na trgu pred baziliko nad sedem tisoč romarjev. Ob koprskem ordinariju mons. Metodu Pirihu, ljubljanskem

pomožnem škofu mons. Jožefu Kvasu, predstavniku mariborske škofije stolnem župniku Stanku Lipovšku, frančiškanskem provinciálu p. Polikanpu Brolihu in okoli 150 duhovnikih jo je vodil ljubljanski nadškof in metropolit dr. Franc Rode. Ko so podobo, ki je bila tarča zlorabe in ponižanja, v procesiji prinesli na plano, jo je pozdravilo spontano in iskreno ploskanje romarjev, ki se je nato zlilo v zbrano sodelovanje pri mašni daritvi. Občutenje zbranih je povzel ljubljanski nadškof in metropolit **dr. Franc Rode v mašnem nagovoru**, ki ga je nastonil na navedek iz Sirahove knjige: Utrdila sem se na gori Sionu./ počivam v ljubljenem mestu./ sredi plemenitega ljudstva sem se zakoreninila./ v Gospodovem deležu, v njegovi dediščini.

ZBRALI SMO SE, DA USTAVIMO PLAZ SOVRAŠTVA

Bratje in sestre!

Zbrali smo se na tem slovenskem Sionu, na tem vzvišenem kraju naše vernosti, ki si ga je izbrala Božja Mati, da tu postavi svoj prestol, prestol milosti in odpuščanja. Zbrali smo se, da ti in odpuščanja. Zbrali smo se, da ji odpremo svoja ranjena srca in da ji izpovemo svojo ljubezen in sinovsko vdanost. Tu smo, da molimo za mir v srcih in spravo med nami.

To je trenutek trpke bolečine za slehno slovensko verno srce pa tudi za mnoge, ki v svojem zgodovinskem spominu še nosijo prvine naše kolektivne zavesti in vedo, kaj je Marija pomenila njihovim prednikom.

Ranili so nas v našem najglobljem jedru, tam, kjer smo mislili, da je sveto varno pred napadi. Tja so vdrli, v ta sveti notranji prostor našega srca, kjer domujejo naše najčistejše misli in naša najbolj žlahtna čustva. Ta prostor, ki ga ožarja milostna podoba Marije Pomagaj. To je zares „gnusoba opustošenja na svetem kraju” (Mt 24,15).

S čim so bila ranjena ta srca, s čim zastrupljena, da so mogla poroditi toliko sovraštva? So jih strla razočaranja, napačna vzgoja, družba, ki v svojem slepem hlepenju po imetju ruši vse, kar se ji še upira? Kaj je nalilo pelina v ta srca, da ne znajo več spoštovati? Je bila kriva šola, ki se za vrednote ne zmení dovolj, ali nemara ideologija, ki je vse,

kar je nosilo krščanski predznak, razglašala za ničvredno in zastarelo? Koga obsoditi? Kdo jim je vzel sposobnost ljubiti in spoštovati?

Vprašanje brez odgovora. Od kod zlo? Od kod prezir? Od kod volja oskruniti sveto?

Verna slovenska srca so onemela. Najčistejše in najsvetejše, kar premoremo, je bilo postavljeno v zasmeh. Materino srce, s sedmerimi meči prebodeno, je zopet krvavelo. Tokrat v imenu umetnosti. Kot da ne bi vedeli, da je umetnost to, kar človeka dviga, plemeniti, razveseljuje, in ne to, kar ga ponižuje. Kot da ne bi mogli razumeti, da prava umetnost ni in ne more biti žaljiva za človekovo dostojanstvo in Božjo čast.

Danes, dragi bratje in sestre, smo se zbrali tu, da ustavimo plaz sovraštva. Da v imenu Najčistejše, Najsvetejše in najbolj Žaljene odpustimo njenim sramotilcem. In čeprav se srce trga v sveti jezi in žalosti, zberimo svoje moči ter pogled usmerimo na križ. Njen Sin, do kraja ponižani, do kraja prezirani nas uči odpuščanja.

„Ljubite svoje sovražnike... delajte dobro tistim, ki vas sovražijo, blagoslavljajte tiste, ki vas preklinjajo...” Da, Jezus nam kaže pot življenja. Govori nam, da je resnični zmagovalec, tisti, ki zna odpustiti. Da pravo dostojanstvo

Marija Pomagaj

STANKO JANEŽIČ

*Marija, pomagaj nam ti
na naši romarski poti,
da bomo do cilja prišli,
Odrešeniku naproti,
Marija, pomagaj nam ti.*

*Marija, pomagaj nam ti,
ko zjutraj dan se začinja
in avemarijo zvoni,
naj misel k tebi se vzpenja,
Marija, pomagaj nam ti.*

*Marija, pomagaj nam ti,
vročino našega dneva
nam lajšaj, odganjaj skrbi,
naj tvoj smehljaj nas obseva,
Marija, pomagaj nam ti.*

*Marija, pomagaj nam ti,
ko noč nad zemljo se zgrinja
in zvon nam k počitku zvoni,
pred nami večnost odgrinja,
Marija, pomagaj nam ti.*

*Marija, pomagaj nam ti
na naši romarski poti,
da bomo do cilja prišli,
Odrešeniku naproti,
Marija, pomagaj nam ti.*

lahko izvira le iz srca, ki ni zamračeno s sovraštvom.

Ljubiti sovražnike pomeni ne samo, da na sovraštvo ne odgovarjamo s sovraštvom, da ne vračamo zoba za zob, udarca za udarec, sramotenja za sramotenje, ampak da sovražnika ljubimo. Da blagoslovljamo tiste, ki nas preklinjajo, ker nas njihovo prekletstvo ne more prizadeti. Blagoslovljamo jih v želji, da bi jih Božja milost napolnila z našim blagoslovom. Da molimo za tiste, ki grdo ravnajo z nami. S prošnjo stopimo pred Boga namesto njih. V molitvi sprejemajmo nase njihovo bednost, njihovo praznino in opustošenost, njihovo izgubljenost in krivdo in prosimo zanje pred Bogom. Namesto njih storimo to, česar oni niso sposobni storiti.

Gospodova zapoved o ljubezni do sovražnikov nam je v tem času sovraštva, zaničevanja, žalitev in posmeha, v tem času vnovičnega izključevanja še posebej potrebna. Naša ljubezen mora biti po Jezusovem zgledu brezpogojna; ljubili jih bomo, tudi če nas sovražijo,

odpuščali jim bomo, tudi če nam oni ne odpuščajo, blagoslovljali jih bomo, tudi če nas oni sramotijo. Kajti najbolj so potrebni ljubezni tisti, ki sovražijo.

Bratje in sestre; so meje, ki jih človek ne sme prestopiti. So stvari, ki so nedotakljive. In ko danes gledamo na mejo, ki je bila grobo porušena, se sprašujemo, kaj si lahko drugi mislijo o nas. Če ne drugega, nas bo civiliziran svet imel za nekulturen narod, ki ne zna spoštovati najvišjih svetinj svoje kulture in vernosti. A da nas ne zadane še kaj hujšega, da nas sovraštvo ne potegne v divji vrtinec obsojanja in razdeljenosti, dvignimo svoje roke h Gospodu v iskreni in goreči prošnji za mir. Najprej za mir v naših srcih, za moč, da odpustimo. Molili bomo za te izgubljene brate, ki nas gledajo s sovraštvom. Molili bomo za mir njihovih src, da bi tudi oni spoznali ljubezen. Molili bomo za slovenski narod, ki le s težavo še ločuje med dobrim in zlim. Molili bomo za ljudi, ki jim je dolgoletno pranje možganov zamaglilo pogled. Molili bomo za oznanjevalce, ki bodo znali naš pogled usmeriti k pravi vrednotam. Molili bomo za ljubezen med nami.

Razbolela in strta so naša srca, bratje in sestre, a ne tako, da bi ne mogli ljubiti. Danes je dan za odpuščanje. Danes je dan za spravo.

Amen.

Sobota, 7. marca 1998: Množica romarjev pri spravi pobožnosti na Brezjah



BOGU V ČAST, MARIJI V ZAHVALO

Sestra Tončka Krajnik o svojem čudežnem ozdravljenju na Brezjah

Tudi čudežne ozdravitve se zgodijo na Brezjah

Ko romamo na Brezje, vidimo okrog Marijinega oltarja nešteto fotografij, slik, podob, ki so jih tu pustili romarji kot znamenje hvaležnosti Mariji za pomoč in ozdravljenje. Med njimi ima svojo zahvalo tudi s. Tončka Krajnik, doma iz Godešiča, ki je tu čudežno ozdravela, ko je bila stara devet let. Med vojno je bila v taborišču v Vetrinjah, leta 1944 odšla z družino v Argentino in leta 1948 kot osemnajstletno dekle vstopila v red sester usmiljenk. Februarja leta 1995 se je za stalno vrnila v Slovenijo. Živi in dela pri sestrah v Šentjakobu pri Ljubljani.

Kdaj ste se prvič vrnili v Slovenijo?

V vseh teh dolgih desetletjih begunstva v Argentini sem si želela priti v Slovenijo vsaj na obisk. Zaradi takratnega režima tega nisem mogla storiti že prej. Po padcu berlinskega zidu pa sva z bra-

tom spremljala mlajšo sestro, ki se je odločila za vrnitev v domovino. Rekla je: „Če je padel komunizem, nima več pomena, da ostanemo v tujini še naprej begunci.“ Ne morete si misliti, kako lepo je bilo spet priti v domovino. Romala sem na Brezje in tam se je v meni nekaj spremenilo. Porodila se je želja, da bi za vedno ostala tu. Prej o tem sploh nisem razmišljala, kajti v Argentini sem imela službo in obveznosti, ki sem jih zelo rada opravljala. Govorila sem s predstojnico sester usmiljenk v Sloveniji, ali me sprejmejo medse. Hvaležna sem jim, da so me tako prijazno sprejele. Ko sem se vrnila v Argentino, sem začela urejati dokumente za vrnitev.

Kaj vas je vleklo nazaj v domovino?

Predvsem želja, da lahko še v domovini naredim kaj dobrega za mladino in otroke. Imela sem tudi malo domotožja, rada bi večkrat romala k Mariji na kraj, kjer me je rešila vsega hudega. Vedela sem, da je moje mesto v domovini tudi po tem, ker nisem imela skoraj nobenih zapletov, ko sem urejala dokumente in sem takoj dobila vsa dovoljenja za upokožitev in bivanje v Sloveniji. Človek čuti, kaj Bog pričakuje od njega. In če izpolni božjo voljo, je srečen. Jaz sem danes neizmerno srečna, ker sem v vsem, kar Bog hoče, in to mi je največje znamenje, da sem storila prav.

Kaj ste delali v tujini?

Proti koncu vojne je Argentino odprla vrata begunskim družinam in tako smo se med njimi znašli tudi mi. Tam sem se srečala z lazaristom Lenčkom in on mi je pomagal vstopiti k sestram usmiljenkam. Takrat sem bila stara osemnajst let. Imela sem srečo, da so me poslali v Luján študirat za učiteljico. Tam sem delala do leta 1970, potem pa sem bila sedem let v Ramos Mejiji, kjer sem poučevala in zraven študirala. Leta 1980 sem prišla v Clorindo, to je čisto zraven meje s Paragvajem. To je zelo reven predel države. Najprej sem bila v zavodu svete Katarine učiteljica, kasneje pa na tehniški srednji šoli ravnateljica in vzgojiteljica za mladino. Veliko sem se ukvarjala z mladimi in sodelovala tudi z njihovimi starši.

Kako je z vašim bratom in sestrama?

Brat Pavel je duhovnik v Severni Ameriki, ena sestra je tudi redovnica pri hčerah Marije Pomočnice. Z njo sva skupaj prišli v Slovenijo. Druga sestra pa je poročena in ima šest otrok. Živi v Milwaukeeju v Severni Ameriki. Mama je umrla pred štirimi leti, bila je stara sto let. Oče pa je umrl leta 1977. Dva brata so z mučenjem ubili že med vojno.

Ko ste bili stari devet let, ste čudežno ozdraveli. Kakšno bolezen ste imeli?

Še kot otrok sem se bala psov. Ko sem nekega dne raznašala po hišah Domoljuba, se je velik pes strgal z verige in me obdelal do nezavesti. Dobri sosedje so me rešili in potem sem šla sama domov. Nisem mogla nič govoriti. Kaj se mi je zgodilo, so domači zvedeli šele ponoči, ko sem vseskozi odganjala pse. Zjutraj so me peljali k zdravniku. Dal mi je pomirjevala, ki pa so imela hude posledice. Res se nisem več plašila, a že prvi dan sem hodila samo po prstih, stanje pa se je slabšalo in po pol leta so mi noge čisto odpovedale. Zdravniki mi niso navedovali boljše prihodnosti, samo še slabšo. V Ljubljani je rekel doktor (atelist) mojemu očetu: „Oče, to se zdravi samo v Lurdu in na Brezjah.“ Oče se je razžalostil, saj je vedel, da se norčuje, on pa je zelo trpel. Navsezadnje pa so bile te besede preroške.

Stanje pa se je slabšalo...

Odpovedali so mi vsi členi v udih in imela sem strašne bolečine. Po enem letu sem dobivala napade, ki so trajali po šest ur. Vedno, ki je napad minil, je bilo ur. Slabše: izgubila sem vid, sluh, vonj, nisem mogla odpreti ust, bila sem hroma. Imela pa sem še roke, da sem lahko kaj pokazala. V trenutkih, ko sem se zavedala, sem prosila (z roko sem kazala v Marijin kot), da bi šla rada na Brezje. Tako smo se dan po prazniku apostolov Petra in Pavla navsezgodaj odpravili na Brezje. Ko smo prišli do oltarja, je bilo ravno povzdigovanje, jaz pa sem z močnim glasom zavpila: „Ata, jaz govorim, vidim in slišim.“ Samo še hoditi nisem mogla. Toda izboljšanje ni trajalo dolgo. Še isto popoldne sem spet imela napad. Bilo je še hujše kot prej, saj nisem mogla govoriti, pa še levo roko mi je zvilno nazaj na hrbet in pri naslednjem napadu še desno. Nisem imela glasu in nobenega znamenja nisem mogla dati z rokami. Bila sem uboga kot svitek, samo glavo sem lahko malo dvignila. Zdravnik pa je rekel, da lahko živim tako še štirideset let.

In tako so vas še drugič peljali na Brezje?

Kadar sem se zavedala, sem kazala na Brezjansko Marijo v kotu in tako so me na Martinovo nedeljo peljali na Brezje. Prišli smo k deseti maši, ki je bila pri glavnem oltarju pred izpostavljenim Rešnjim telesom. Položili so me pod stopnice pred oltar. Sledila sem sveti maši. Med povzdigovanjem se je mama dotaknila moje roke in v trenutku se je roka obrnila naprej, jaz pa sem zavpila: „Mama, jaz imam pa zdravo roko in usta sem odprla!“ Mama pa mi je rekla, naj še vstanem. Začela sem se dvigovati, brez pomoči. Naenkrat sem stala čisto zravnana in sem zaklicala na ves glas: „Marija, stokrat boglonaj, ker si me pozdravila!“ Sama brez opore sem šla domov in od takrat nisem imela več napadov, o boleznih pa ni več nobene sledi.

Kakšne so bile reakcije ljudi, ki so bili takrat v cerkvi?

Takrat je maševal pater Otmar, frančiškan. Prekinil je mašo, me blagoslovil in rekel, da je to največji čudež na Brezjah. Mami pa je rekel: kadar se dogajajo taki čudeži, čakajo narod hudi časi. In res so prišli. Po maši so prišli v zakristijo verniki, da so se podpisali kot pričevalci čudeža. Ne vem, ali jih je kdo poklical ali so prišli sami. Imena imam še danes shranjena. Tudi doma so nas kar naprej obiskovali ljudje, eni z dobrimi nameni, drugi s slabimi. Slednji so mi ponujali veliko denarja, da bi zatajila bolezen in ne bi nikjer o tem govorila. Bili smo revna družina, a denarja nismo hoteli. Bili pa smo duhovno bogati.

Kako ste si vse to tako dobro zapomnili?

Moja mama, ki je vse to izprosila pri Mariji, je ves potek moje bolezni in ozdravljenja napisala na list papirja. Ta rokopis mi je zelo dragocen. Na začetku je napisala, da ne dela tega zaradi bahaštva, ampak le Bogu v čast in Mariji v zahvalo. In da ne bo šlo po njeni smrti vse v pozabo. Mama je bila preprosta ženska, a izredno verna, polna božjega duha. Živela je bogato duhovno življenje. Moje ozdravljenje je dosegla njena molitev, njeno zaupanje v Marijo. Izpolnila je vse, kar je Bog hotel od nje. Z očetom sta zelo trpela, a iz njunih obrazov je



sijala sreča. Ne vem, koliko življenj bi morala imeti, da bi se Bogu lahko dovolj zahvalila, da mi je dal tako dobre starše.

Se čudeži še dogajajo?

Seveda se, vsak dan na Brezjah, pa tudi drugod. Bog dela veliko čudežev na Marijino priprošnje. Ljudje sploh ne vedo za te čudeže. Nepopisno srečo doživljajo tisti, ki so duševno ozdravljeni. V Sloveniji je velika duhovna revščina. Ljudje potrebujejo tople pogled, iskren nasmeh, stik roke. Ko spoznajo Marijo, so srečni; takrat lahko osrečujejo tudi ljudi okrog sebe. Svet postane za vse lepši.

Kakšni so vaši načrti v Sloveniji?

Veliko molim za duhovno prenovu slovenskega naroda. Trudim se pomagati sestram, ki so bile pod prejšnjim režimom več desetletij zapostavljene pri vzgojnem poslanstvu. Pripravljam duhovna srečanja za mladino in žene. Želim, da bi vedno bolj spoznavali Marijo, posnemali njene kreposti in se k njej zatekali. Ona je vzor za vsakega kristjana. Marija je pot, ki vodi h Kristusu. Upam, da se bo še veliko deklet odločilo za naš lepi poklic sestre usmiljenke in bomo tudi pri nas mogle sodelovati pri krščanski vzgoji mladine in biti v pomoč bolnikom v bolnišnicah.

Pogovarjala se je Ksenja Hočevnar

EVA IN MARIJA

NADISLAVA LAHARNAR

O be sta človeški ženi, Eva in Marija. Prva je prislunhila lažnivi kači in možu ponudila prepovedan sad, druga pa, ponižna dekla Gospodova, je postala mati Odrašenikova. Po Evi je prizadet ves človeški rod, po Marijinem božjem materinstvu pa odrešen. A ne brez truda in trpljenja, ne brez smrti, celo smrti Odrašenikove!

Truda in trpljenja je kot šibkejša skozi vse veke deležna zlasti ženska polovica človeštva. Več ali manj je bila žena vedno zapostavljena, več ali manj tudi popredmeta, kakor da v bistvu ne bi bila po dostojanstvu enaka možu. Po osebnem dostojanstvu mu je enaka, ne pa po vseh lastnostih, posebnih darovih in nalogah. V teh se z možem skladno dopolnjujeta. V praksi pa zlasti vsklajanje dolžnosti ni vedno lahko in je daleč od ideala, ker posledice izvirnega greha nosita oba in, posebno v preizkušnjah, s težavo razlikujeta, kaj in do katere mere je prav in skladno z božjim načrtom.

Žena se upravičeno bori za priznanje svojih pravic in jih je tudi že precej dosegla, zdi se pa, da oba z možem pozabljata, kako velika stvar je odločitev obeh za skupno pot, po kateri bosta drug drugega spremljala do konca, si pomagala k razvoju obeh osebnosti in k zveličanju. Vse to je na poseben način dosegljivo prav v blagoslovljeni zakonski zvezi iz resnične ljubezni, ki drugemu želi dobro in v prizadevanju za dobro drugega najde najbolj gotovi vir lastne sreče.

Ženino delo je manj vidno, če je v redu opravljeno, postane pa zelo vidno, če ni opravljeno. Razsulo v družini in v njej neopravljeno delo je usodno za vso družbo, ki jo pretresa naglica, nevroza in prisotnost nezgojenih in zapuščenih otrok. Dobre vernike in dobre državljanke, dobre politike in oblastnike je treba vzgojiti!

Žena je predvsem vzgojiteljica, njeno srce je materinsko. Je pa tudi moževa opora za dobro in za zlo. Če se tega resnično zavé, bo vedela, kako sodelovati za skupno blaginjo.

Marijino srce je vzgajalo samega Jezusa. Ona je navdih za vse zemske romarje. Kakšne umetnine v kamnu, barvi, melodiji in svetiščih hrani človeštvo v njeno čast! Pa nikoli ni želela v ospredje. Kakor v Kani Gallilejski nam pravi: „Storite, kar vam poreče“ Sin!

Kaj ti pravita Mati in Sin, draga žena, tudi če gre za sedež v parlamentu?

VNEBOHOD

Štirideset dni po veliki noči obhajamo Gospodov vnebohod, ki je dopolnitev njegovega vstajenja. To je njegov slovesni, vidni vhod v nebeško slavo. Kristus je šel v nebesa kot prvorojenec med mnogimi brati, da nam prostor pripravi. Vnebohod je trden temelj, na katerem sloni upanje vsakega kristjana, da bo nekoč imel delež s Kristusom pri njegovi večni slavi. Gospod Jezus Kristus se je kot zmagovalec nad grehom in smrtjo dvignil v nebesa. Z občudovanjem gledajo angeli nanj kot srednika med Bogom in nami, sodnika sveta in Gospoda vsega stvarstva. Ni nas zapustil v naši človeški bedi, temveč daje svojim vernikom upanje, da bomo prišli tja, kamor je odšel on, naš Odrašenik. Praznik Gospodovega vnebohoda obhajajo letos v Sloveniji in mnogih krščanskih deželah v četrtek, 21. maja, v Argentini pa naslednjo nedeljo, 24. maja.

Vnebohod

STANKO JANEŽIČ

*Odšel si, Gospod,
in se vrnil k Očetu.*

*Vendar si med nami
in vodiš naše stopinje.*

*Odprl si nam vrata
v večno življenje.*

*Prostor si nam pripravil
ob sebi in svojem Očetu.*

*Za teboj hrepenimo
v naš zadnji Dom.*

*Tvoj vnebohod
je kažipot za vse nas.*

*Ob uri slovesa
nas ti pospremi Domov.*

BINKOŠTI



Petdeset dni po veliki noči so Binkošti praznik Svetega Duha. Delovanje Svetega Duha se je posebno očitno pokazalo na prvi binkoštni praznik, ko so bili zbrani apostoli in Marija napolnjeni s Svetim Duhom in so govorili in razumeli različne jezike. Binkoštni dogodek, ki se je odigral petdeset dni po veliki noči, ni nekaj končanega, temveč se nenehno obnavlja in razvija, Sveti Duh je navzoč v Cerkvi in v posameznih vernikih in nas razsvetljuje, posvečuje in vžiga v naših srcih ogenj svoje ljubezni. Letos bodo binkošti na nedeljo 31. maja.

Binkošti

STANKO JANEŽIČ

*V šumu viharja in v ognju
si prišel med apostole
in jim razvezal jezike
in jim srca ogrel,*

*da so kot ogenj plameneli
in razglašali božjo moč
in modrost in ljubezen
znanim in neznanim narodom.*

*In so v tvoji svetlobi,
vseoživljajoči Sveti Duh,
zidali sveto Cerkev
in zanjo darovali svoje življenje.*

SIN ČLOVEKOV

ALOJZ REBULA

meljske poti umije na poslovljni večerji vseh štiriindvajset nog svojih učencev, tudi noge človeka, o katerem ve, da ga izdaja. Na koncu s polno zavestjo, brez sence upornosti, tako rekoč s samoumevnostjo sprejme nase usodo zločinca, tovariša dveh ubijalcev.

„Učite se od mene, ker sem krotak in iz srca ponižen.“

Brezprimerna samozavest se torej v tem Človeku družijo z brezprimerno skromnostjo.

* *

Njegova velikodušnost je brezmejnna. Njegova družbena akcija meri prvenstveno na trepeče človeško meso: nemi, hromi, slepi, kruljavi, krvotočni, gobavci, vročičniki, obsedenci. Njegovi učenci znajo biti nedovzetni do grotesknosti, pa je do njih do kraja prizanesljiv. Ko privedejo predenj prešušnico, ki bi morala biti - zasacena in flagranti, kot se reče - po Mojzesovem zakonu kamnana, se z njo razgovori s toplino, kakor če bi mu bila tista ženska prinesla kosilo, kaj šele, da bi jo obsodil. Izdajalca počasti z besedo prijatelj prav v hipu, ko ga izroča rabljem. Ko obvisi na križu, kliče usmiljenje nad drhal, ki se naslaja nad



na ta edinstveni človeški primerek?

Pred sabo imamo vrsto skrajnih polarnosti, ki še bolj utrjujejo vtis o nepovnovljivosti tega lika.

Iz njegove besede veje nadčloveška samozavest.

„Pred vami je nekaj več kakor tempelj, več kakor Jona, več kakor Salomon... Jaz sem pot, resnica, življenje... Nebo in zemlja bosta prešla, a moje besede ne bodo prešle... Kdor pade na ta kamen, se bo raztreščil... Jaz sem luč sveta...“

S takšno samozavestjo ne nastopa nihče v zgodovini. To je bilo izrečeno enkrat samkrat v času. S tem samopredstavljanjem sploh ni kaj primerjati. To je jaz, ob katerem zbledi samozavest najbolj norih diktatorjev. Kdor hoče na primer prepoznati Antikrista v Adolfu Hitlerju, bo moral priznati, da je v primeri s to monumentalno samozavestjo Hitlerjevo izprisanje psihopatika klovn.

In vendar - katera veličina v zgodovini nastopa obenem s takšno ponižnostjo?

Potem ko zapusti Nazaret, je brez lastnega stanovanja. Živi od miloščine. Nagnosko ga vleče k človeškemu dnu - k zaničevanim, k potrebnim, k bolnim. Kot protivzor napuhu sveta postavi na piedestal otroka. Na kraju svoje ze-

njegovim umiranjem.

Skratka, tudi v tem primeru ni kaj primerjati: to je velikodušnost, ki prehaja v nadčloveško.

In vendar Kristus ni dobričina, kot se reče. Ni kakšna slepa tutka, ki bi pustila pometati s seboj. Ni eksaltiranec, ki bi svoje srce prodajal okrog na pladnju. Vse njegovo ravnanje daje vtis neke prav ostre prisebnosti. Vnaprej spregleda zasede, izza katerih ga hočejo njegovi nasprotniki naskočiti. V past se nikakor ne da ujeti.

Kristus namreč ve ne samó, da zlo obstaja, ampak celó, da mora obstajati. Ne toliko materialno, telesno ali socialno zlo, kolikor tisto drugo zlo, ki iz nekega svojega mračnega misterija sovraži resnico. In to je tista demarkacijska črta, pred katero se tudi njegova velikodušnost ustavi.

Kjer ne najde vere, odseka s svojim čudodelništvom. V rodnem, skeptičnem Nazaretu kakega večjega čudeža sploh ne naredi. Ko farizeji hočejo od njega znamenje z neba - mi bi rekli vesoljski spektakel -, jim ga slovesno odreče. Kadar ozdravlja, dela to brez sence nastopaštva, a tudi v polni prisebnosti. Včasih pred ozdravljenjem preizkusi vero prosilca. Pazi, kdo mu je za čudež

Jesusova absolutna predanost nadzemskemu se v njem prav tako družijo z najljubeznivejšo življenjsko razpoložljivostjo.

Rad se pusti povabiti. Včasih se povabi kar sam. Iz njegovih ust ni nikoli slišati besede, da nima časa. V Kani spremeni vodo v vino takrat, ko tam nihče ne umira od žeje. Na svojo čudodelniško moč ni niti najmanj ljubo-sumen. Nasprotno, posreduje jo svojim učencem. Še več, od njih pričakuje še večjih čudežev, kakor jih je storil sam. Konvencije svojega časa sprejme kar vse po vrsti, od okupatorskega davka do tempeljskega, čeprav je sicer zaveden Jud in nasprotnik farizejskega teokratizma. Ko njegova občudovalka razbije njemu v čast dragoceno dišavno vazico, mu je ta njena potratnost všeč.

Z eno besedo: v Kristusu ni sledu o kakih mrzkih shizofreničnih enostranosti.

Zmožen je ljubeznive uvidevnosti. Uvideven je v prvi vrsti za bolezen in za lakoto. Bolezni in lakoti njegova čudodelnost ni nikoli rekla ne. A tudi sicer zna biti uvideven, ko gre zgolj za srčno kulturo, kakor bi rekli mi. Ko se učenci vrnejo z misijonskega potovanja, jim svetuje vikend: tako namreč lahko prevedemo njegovo besedo, naj se umaknejo v samotni kraj in se odpočijejo. Ta uvidevnost se pokaže kdaj v prikupni praktičnosti. Po čudežnem nasičenju množice reče učencem, naj poberejo krušne ostanke, da ne bodo šli po zlu. potem ko obudi od mrtvih Jairovo hčerko, ukaže prisotnim, naj ji dajo jesti. V tistem hipu je med tistimi, ki so z njim v sobi, gotovo najprisrebnejši. Pa tudi sam zna z domačo samoumevnostjo vprašati učence, ali imajo kaj jesti. Z isto naravnostjo vpraša za pijačo žensko, čeprav je sovražnica Judov in povrh še velikopotezna lovača, z rešto možkih za sabo.

Kristus ve, da nima smisla krpati preperelo oblačilo z novimi zaplatami. Prav tako ve, da nima smisla vlivati novo vino v stare ovčje mehove. Ta tako neznansko realni evangeljski Kristus sploh marsikaj ve. Ve celó, kakšna je cena vrabcu na trgu.

Skratka, enkratna duhovna prasila se v Kristusu družijo z elementarno pračloveškostjo. Njegova človeška pojava nam daje vtis veličastne normalnosti. Iz njegova diha nekakšna mogočna uravnoteženost, polna temperamenta.

* *

Kakšne so značajske poteze, vsajene

Dolžnost spomina

MARKO KREMŽAR

Kardinal Edvard Idris Cassidy, prefekt vatikanske komisije za verske odnose z Judi, je dne 16. marca letos podpisal pomemben dokument, v premislek katoličanom, pa tudi drugim kristjanom, predvsem pa „prijateljem Judom“, katere prosi, naj prislusneje razmišljanjem Cerkve z dobrohotnim srcem.

Dokument, ki so ga nekateri časopisi predstavili javnemu mnenju v skopi sintezi kot „prošnja Cerkve judovskemu ljudstvu za odpustčanje“, je to, a še marsikaj več. Izhaja namreč iz naslednje misli papeža Janeza Pavla II. v apostolskem pismu 'V zarji tretjega tisočletja': „Prav je, da se Cerkev ob zatonu drugega tisočletja krščanstva z bolj živo zavestjo žalosti zaradi greha svojih otrok ob spominu na vse tiste okoliščine, v katerih so se v loku zgodovine oddaljili od Kristusovega duha in njegovega evangelija ter dali svetu, namesto pričevanja življenja, ki ga navdihujejo verske vrednote, ogledalo načinov življenja in delovanja, ki so bili prave **oblike protipričevanja in spotike**...“ (V zarji... 33, 10.11.94.)

V prvi vrsti se spominja dokument „neizrekljive tragedije“, ki je prizadela judovsko skupnost med drugo svetovno vojno, ko je nemški nacistični režim izvajal politiko iztrebljenja nezaželenih ljudstev v Evropi. „Ob tem strašnem genocidu, ki se je v času, ko je bil neusmiljeno izvrševan, zdel težko verjeten voditeljem držav in celo samim judovskim skupnostim, ne more ostati brezbrizen nihče, in toliko manj Cerkev, ker jo povezuje s

hebrejskim ljudstvom tesno duhovno sorodstvo in zaradi spomina na pretekle krivice... To ni le stvar vračanja v preteklost. Skupna prihodnost Judov in kristjanov zahteva, da se spominjamo, kajti **'ne more biti bodočnosti, kjer ni spomina na preteklost'**.” Oboji naj bi se znali poglobiti v preteklost, v kateri so bili velikokrat eni in drugi žrtve nestrpnosti.

Misel, ki naj bi v tretjem tisočletju vodila urejanje odnosov Cerkve z Jezusovimi rojaki, Hebrejci, je pomembna za vse skupnosti, ki jim je mar prihodnosti in ki hočejo živeti; tudi za nas Slovence, ki smo bili v času, ko je divjalo najhujše preganjanje Judov, prav tako na listi narodov, katere je nemški nacizem hotel iztrebiti. Hvala Bogu, da smo bili obvar-

ovani te strahote. Že pričeto preseljevanje Slovencev so Nemci odložili na čas po vojni. Zadela pa nas je druga, ne manj strašna nesreča komunistične revolucije. Obeh se moramo spominjati. Ni bodočnosti, kjer ni spomina. Spomin pa mora biti resničen in odkrit.

Cerkev v omenjenem dokumentu ne sega na vsa področja nekdanjih napetosti med Judi in kristjani. Osredotoči se na krivice, ki so bile v stoletjih prizadete Izraelovim sinovom in hčeram v Evropi, „v deželah z dolgo tradicijo krščanske civilizacije“, pojasni pa tudi, da je ob pojavu rasizma v Nemčiji pravočasno in jasno spregovorila. Dokument našteva pastirska pisma raznih nemških škofov, ki so od leta 1931 dalje obsojali nacizem in dobili potrdilo leta 1937 še v okrožnici, ki jo je v nemškem jeziku in pod naslovom „Mit brennender Sorge“ poslal vernikom papež Pij XI. Navaja med drugim tudi znane besede, s katerimi je ta papež nekoč zavrnil antisemitizem: „Duhovno smo vsi semiti.” Njegov naslednik Pij XII, pa je svaril pred nacizmom in pred pobožanstvenostjo države že v prvi okrožnici, s katero je napovedal program svojega dela. Res pa je, pravi omenjeni dokument, da so kljub jasni cerkveni doktrini obstajala skozi stoletja med kristjani do Judov čustva nezaupanja in sovražnosti. Teh so mnogi kristjani resnično krivi. Vprašanje je, do katere mere je bilo nacistično preganjanje Judov olajšano po „protijudovskih predsodkih, ki so bili prisotni v glavah in srcih nekaterih kristjanov”. Vprašati se je treba, če zaradi omenjenih predsodkov ta ali oni kristjan, ob nacističnih zločinih, ni zakrknil svo-

Na primer na takšna, ki srbijo tudi krščansko radovednost: kdaj bo konec časov, kje bo poslednja sodba, koliko ljudi bo zveličanih. Večkrat potrto utihne: znamenje, da se mu zdi vsakršno besedovanje odveč. Pred Pilatom ima idealno mogočnost, da zablešči v svoji samoobrambi, a na ploho vprašanj molči. Skozi evangelij se vleče sekvenca pretresljivih molčanj.

K brezglavemu razdajanju ne navaja niti učencev. Tu je vmes prepričanje, da obstaja tudi meja, kjer je treba odnehati. Tudi delo za kraljestvo mora imeti neko svojo taktiko. Skozi stvarstvo teče skrivnostna ločnica, čez katero ni riniti.

Brezmejna velikodušnost se torej družijo z ostrim čutom za razumno, umešno in možno: spet enkratna bipolarnost, v kateri se izraža uravnovešenost tega Bitja.



hvaležen. Svoje čudodelniške sile ne stresa tjavdan. Ko neka ženska tako rekoč ukrade ozdravljenje, s tem da se ga v gneči skrivoma dotakne, hoče vedeti, kdo je to bil. Preden ozdravi hčer Sirofeničanki, izsili iz nje tako rekoč junaško dejanje vere vanj. Sploh ima človek vtis, da pri svojem čudodelniškem nastopanju vodi sam s seboj neko prav tako tiho kakor ostro evidenco.

Kristus, tudi ni za dialog za vsako ceno. Proti satanu, ki ga skuša, niti ne išče lastnih argumentov: suho ga zavrne s tremi biblijskimi navedki. „Poberi se, satan!”: dialoško razpoloženje to ravno ni. Da je Sin božji, to priznanje mu daje nekajkrat hudič sam skozi usta obsejencev: Kristus priznanje očeta laži ignorira. Če naleti na radovednost, ki se mu zdi neumestna, radovednežu zapre usta. Na vrsto vprašanj noče odgovoriti.

jega srca in ostal brezbrizen.

Brezbriznost ob trpljenju bližnjega je greh, ob katerim si moramo spraševati vest kristjani vsak dan in ne le ob krivicah, ki so jih trpeli pred pol stoletja Hebrejci. Krivice se dogajajo kar naprej in spomin na pretekle strahote nam ne sme zamagliti pogleda, temveč nam ga mora razjasniti, da lažje presodimo in kadar treba obsodimo te, ki se dogajajo zdaj.

Zato dokument poudarja: „Katoliška Cerkev obsoja vsako preganjanje, v katerekoli kraju in času, proti vsakemu ljudstvu ali skupini ljudi. Odločno obsojamo vse oblike genocida, kakor tudi rasisstične ideologije, ki so jih omogočale... Spominjamo se še posebno množične morije Armencev, neštevilnih žrtev v Ukrajini v tridesetih letih, genocida izvršenega nad Cigani, ki je bil tudi sad rasisstičnih idej, podobnih tragedij, ki so se zgodile v Ameriki, v Afriki in na Balkanu. Nočemo pozabiti tudi na milijone žrtev, ki so jih povzročile totalitarne ideologije v Sovjetski zvezi, na Kitajskem, v Kambodži in drugod. Tudi ne moremo pozabiti žaloigre na Srednjem vzhodu, katere značilnosti so dobro poznane. V trenutkih, ko razmišljamo o tem, je vse preveč ljudi, ki so še vedno žrtve lastnih bratov.”

Ta odstavek dokumenta je naletel pri nekaterih predstavnikih Judov na ogorčenje, češ da ni primerno govoriti o drugih žrtvah v dokumentu, ki naj bi bil posvečen le njim. Vendar žrtve rasizma so vse vredne spomina. Če bi Cerkev storila drugače, bi padla v danes skoraj bolešno obsojano 'diskriminacijo'. Res, judovska skupnost je bila po številu žrtev v nacističnih taboriščih smrti na prvem mestu, a genocid, ki ga je izvajal Hitlerjev režim, je obsegal več kot eno etnijo. Pa tudi morilski program nacizma ni bil edini podoben podvig v tem stoletju. Če bi vatikanski dokument spregledal poboje in preganjanja na primer v Armeniji ali v nekdanjih komunističnih vladavinah, bi lahko ustvaril vtis pristranosti. Tako pa je lahko tudi priložnostnemu bralcu, da Cerkev obsoja in je vedno obsojala vsak zločin, vsako preganjanje, pa tudi vsako ideologijo, ki k zločinu navaja ali ga zagovarja.

Končno nas opominja vatikanski dokument, naj se zavedamo „judovskih korenin svoje vere”. Spomnimo naj se, „da je bil Jezus potomec Davidov in da so se rodili iz hebrejskega ljudstva Devica Marija in apostoli... da so Hebrejci naši dragi in ljubljeni bratje in da so v nekem smislu celo „naši starejši bratje”. Tem starejšim bratom v veri se ob koncu tisočletja Cerkev oprošča „za prekrške svojih sinov

MISLI, SKLEPI, OBLJUBE

Iz zakladnice Slovenskega katoliškega shoda

- **V veliki časti bomo imeli praznovanja prvih petkov in prvih sobot. Za prve petke bomo po** naših dušnopastirskih središčih nadaljevali s svetimi urami, ki so bile doslej **velik božji blagoslov** vsemu slovenskemu verskemu občestvu v Argentini. (Sklep A/7)
- **Jezik je za slovensko narodnost posebno pomembna prvina** in je tudi pglavitni znak narodne pripadnosti. Ker **jezik oblikuje naše čutenje in mišljenje** ter nas kot živa vez **druži s sedanjimi in preteklimi slovenskimi rodovi**, ga bomo zvesto **rabili v družinskem in družabnem življenju in ga izpopolnjevali** v kulturnem, vzgojnem, informacijskem in drugem organiziranem delovanju, **da nam bo res ključ do zveličavne omike**. (Sklep B, 1/8)

in hčera v vseh časih”. Kot člani Cerkve smo namreč dejansko udeleženi tako pri „grehih kakor pri zaslugah vseh njenih otrok”. Kot člani Cerkve se moramo pokesati, ker mnogi naši bratje v veri, v časih preganjanja, „niso imeli moči, da bi dvignili svoj glas v protest”, ko so videli, kaj se dogaja z njihovimi judovskimi sosedi.

„To niso prazne besede, marveč obljuba, ki zavezuje,” pravi dokument in nadaljuje: „Tvegamo nevarnost, da ponovno obsodimo na smrt žrtve, ki so jih doletele najstrašnejše smrti, če v nas ni strasti po pravici in če se ne zavezemo, vsak po svojih močeh, da zlo ne bo prevladalo nad dobrim.” Pri teh besedah se slovenski bralec spomni najprej nepreglednih pokopališč, ki jih pozna Evropa ob nekdanjih koncentracijskih taboriščih, katera je postavjal nacizem, kot strašne tovarne smrti, potem pa na neštevilna grobišča, ki pokrivajo našo domovino. Prvih žrtev se spominja ves svet. Slovenske žrtve komunizma pa čakajo vstajenja po brezni ob brezbriznosti oblasti in velikega dela ljudstva. Med nami ni „strasti po pravici” in zato so med nami pomorjeni rojaki še vedno znova „obsojani na smrt”.

Dokument se zaključuje s prošnjo, da bi „naša bolečina zaradi tragedije, ki je prizadela judovsko skupnost v našem stoletju, privedla do novih odnosov s hebrejskim ljudstvom.” Naj bi „zavest grehov preteklosti” v bodoče odpravila „protijudovska čustva med kristjani in protikrščanska med Judi” ter jih nadomestila „z medsebojnim spoštovanjem, kot je primerno med ljudmi, ki častijo edinega Stvarnika in Gospoda in ki imajo skupnega očeta v veri, Abrahama.” Ob pogledu na prestano preganjanje judovskega ljudstva in na žrtve, „ki so se spremenile v močan krik, ki opozarja... vse

človeštvo... ne more dovoliti, da bi seme protijudovstva in protikrščanstva poglano korenine v srcu človeka.”

S temi besedami se konča dokument, s katerim daje vatikanska komisija, za odnose z Judi vernikom zgled spomina, presoje in obžalovanja. Opuščanje pa prepušča velikodušnosti prizadetih in Bogu.

IZ NAŠE KRONIKE

Planinski večer v Stanu Slovenskega planinskega društva v Bariločah je bil 21. februarja; dr. Vojko Arko je projektiral diapozitive o lanskoletnih gorniških podvigih najuspešnejše slovenske alpinistke za leto 1996 in 1988, bariloške Slovenke Monike Kambič; med njimi so bili 4 Slovenci, ki so 14. marca letos dosegli Fitz Roy: Monika Kambič in Klemen Mali ter Sandi Kelnerič in Boštjan Šterbal iz Slovenije; Monika Kambič je prva Slovenka in četrta Argentinka, ki je stopila na vrh Fitz Roya (3441 m).

Začetna skupna prireditev slovenskih osnovnih šol je bila v nedeljo, 8. marca, v Slovenski hiši; ob 16. uri je prelat Jože Guštin v cerkvi Marije Pomagaj daroval sveto mašo za raj. kateheta Franceta Berganta in na čast Svetemu Duhu. Po maši je bila prireditev v Dvorani škofa Rožmana; po izročitvi odličij 3 voditeljicam šol so učenci Balantičeve šole zaigrali veseloigro o fantku, ki se ni maral umivati: „Juri Muri v Afriki (G. Lipuš, T. Pavček, M. Belina) v režiji Nevenke Godec, s sceno Toneta Oblaka, kostumi in maskami Danice Malovrh, Mirjam Oblak, Ivane Tekavec in s pomočjo staršev; petje so naučile Marta Selan, Anica Mehle in Marija Štrubelj; ples Ema Marušič in Jure Urbančič; glasbeno spremljavo sta igrala Ivan Vombergar in ansambel Rock and Polka, luči in zvok sta urejala Janez Jereb in Pavel Malovrh.

NE POZABIMO PRIČEVALCEV

Poziv odbora za jubilej 2000

Papež Janez Pavel II. v svojem apos tolskem pismu *Tertio millennio ad veniente*, ugotavlja, da je „Cerkev na koncu drugega tisočletja znova postala Cerkev mučencev. Pregarjanja kristjanov - duhovnikov, redovnikov in krščanskih laikov - so uresničila veliko setev mučencev v različnih delih sveta. Pričevanje za Kristusa do prelitja krvi je postalo skupna dediščina katoličanov, pravoslavnih, anglikancev in protestantov, kot je poudarjal že Pavel VI. v homiliji pri kanonizaciji ugandskih mučencev. *To je pričevanje, ki ga ne smemo pozabiti*“ (TMA 37).

Tudi našemu narodu je Bog naklonil obilne darove svetosti in junaške kreposti. Papež Janez Pavel II. je ob svojem obisku v Sloveniji poudaril, da „današnja družba razodeva *globoko potrebo po svetnikih... Svetost je tista prava sila, ki je sposobna spremeniti svet*“ (Maribor, 19. maja 1996). Svetniki namreč „razodevajo življenjskost krajevnih Cerkev“. Njihovega pričevanja ne smemo pozabiti.

Drugi vatikanski koncil med najodličnejše poti in sredstva za dosego svetosti prištevava mučeništvo kot najvišje pričevanje ljubezni (prim. C 42,2 in C 50). In poudarja, da so vsi kristjani dolžni „pričevati za resnico (Jn 18,37)“: (M 11). Katekizem katoliške Cerkev naglašaja: „*Mučeništvo je najvišje pričevanje za resničnost vere; mučeništvo pomeni pričevanje, ki gre prav do smrti. Mučenec pričuje za umrlega in vstalega Kristusa, s katerim je zedinjen po ljubezni. Mučenec pričuje za resnico vere in krščanskega nauka. Smrt pretrpi z dejanjem srčnosti*“ (KKC 2473).

Cerkev v mučencih prepoznava in slavi Kristusa samega, središče vere onkraj vseh ločitev. Zato razumemo, da si v nekaterih deželah Cerkev prizadevajo za medsebojno priznanje svetnikov. Onkraj neizogibnih kulturnih in cerkvenih omejenosti njihovega izpovedovanja vere moramo prepoznati absolutno vzvišenost Kristusa, za katerega so mučenci hoteli pričevati. Papež naroča, naj v pripravi na jubilejno leto 2000 zberemo dokumentacijo o mučencih: „*Kolikor je mogoče, se v Cerkvi ne smejo zgubiti njihova pričevanja. Kolikor je bilo nasvetovano v konzistoriju, je treba, da krajevne Cerkev storijo vse, da se ne bi zgubil spomin na tiste, ki so pretrpeli mučeništvo, in zberejo vso potrebno dokumentacijo*“ (TMA 37, OL 25 in US 84).

KONEC IMPERIJA, a ne zmote

MARKO KREMŽAR

(6) Nove razmere

Leto 1991 je bilo prelomno v mnogih ozirih. Politične spremembe so postale vidne, a manj vidni tokovi so dali slutiti svetemu očetu, da stopa svet in on z njim v čase morda še težjih preizkušenj.

Čeprav je pričetek tega desetletja zaznamovan s padcem Sovjetske zveze, kar naj bi pomenilo svobodo in mir, se je leto 1991 pričelo z vojno. Januarja je ameriški predsednik Bush, v obrambo Kuwaita in tamkajšnjih petrolejskih zalog, ukazal napad na Irak. Pri tej puščavski vojni, ki jo je res izzvala iraška vlada, pa je pomembno, da ZDA niso bile več pripravljene poslušati, kaj šele upoštevati posegov rimskega papeža, ki je z vatikansko diplomacijo poskušal, da se s pogajanjem omogoči iraškim četam miren umik iz zasedenega ozemlja. Bush je pokazal, da noče zunanjih svetovalcev. Odkritih odnosov med ZDA in Vatikanom, ki jih je vpeljal predsednik Reagan, je bilo konec.

To je kmalu izkoristila tudi Izraelska država. Ko se je pripravljala konferenca v Madridu, na kateri naj bi se pričeli urejati izraelsko palestinski odnosi, je predstavnik Izraela vetiral prisotnost vatikanske diplomacije. Kako leto prej, v času mrzle vojne, bi ZDA kaj takega ne dopustile, zdaj pa so neprizadeto gledale stran.

Znano je, da se je Cerkev prvega tisočletja rodila iz krvi mučencev. (Kri mučencev - seme kristjanov). Cerkev je vedno z največjo skrbjo zbirala spomine na tiste, ki so šli do konca, da bi izpričali svojo vero. „*V našem stoletju so se vrnil mučenci, večkrat nepoznani, kot 'neznani vojaki' za veliko božjo stvar*“, pravi papež (TMA 37). Zato Cerkev hoče sestaviti seznam mučencev in seznam svetnikov. Poleg tega hoče Apostolski sedež „posvetiti veliko pozornost svetosti tistih, ki so tudi v našem času živeli popolnoma v Kristusovi resnici“. V ta namen narodni odbor za jubilej 2000 prosi vse, ki bi poznali slovenske pričevalce za Kristusa in vero, da mu posredujejo ustrezne podatke. Podatke pošiljajte na **Pastoralno službo, Poljanska 4, 1000 Ljubljana ali na škofijske ordinariate**.

Anton Štrukelj

Pa tudi vedno močnejši povdarki na „evropeizaciji“ so pričevali skrbeti papeža. Kaj vsebuje pojem evropeizacije? „Kakšni bodo vidiki tega novega evropeizma? Mar svoboda? Kakšne vrste svoboda bo to? Ali bo to svoboda za jemanje življenja nerojenemu otroku?“ Kot rimski škof je izrekel v nagovoru rojakom v mestu Woclawek odločen protest proti temu, da hočejo skriti in omejiti koncept Evrope na utilitarizem, porabništvo in na seksualnost. Te besede so bile izraz zaskbljenosti najvišjega pastirja katoliške Cerkev in so bile namenjene vsej krščanski Evropi.

Ob teh vprašanjih se je mišljenje in hotenje poljskih množic, ki so skoraj deset let zvesto sledile papežu, pričelo razhajati od njegovih, to je katoliških, moralnih smernic (H.H.493). Tudi pisca njegove biografije, se zdi, ne opazita globine nastajajočega problema. Predstavljata ga kot konflikt med papeževo konzervativnostjo, ki ne razume zahtev novega časa, in med „napredno“ miselnostjo nekaterih katoličanov, ki znajo omejiti katoliški moralni nauk na obrambo osebnih svoboščin in na povdarjanje strpnosti.

Ker je srečati to miselnost kaj pogosto v zadnjem delu življenjepisa, ki sicer z resničnim občudovanjem piše o svetem očetu, je prav, če si stvar ogledamo podrobneje.

Katoliška Cerkev, s papeži na čelu, v besedi in dejanju brani človekovo svobodo in je dosledno nasprotovala totalitarnim družbenim sistemom. Za to so njeni udje veliko pretrpeli, a končno je ta drža ponekod celo žela priznanje. Verjetno pa marsikomu ni bilo jasno, da je svoboda res človekova temeljna pravica, a da so z njo neločljivo združene dolžnosti. Človek naj svojo svobodo odgovorno uporablja, sebi in drugim v dobro.

Totalitarna družbena ureditev je ogrožala človekovo svobodo in je bila zato v bistvu slaba. Demokratična družba svobodo brani in s tem izpolnjuje velik del svoje naloge. Za Cerkev pa predstavlja taka družba le primeren zunanji okvir, v katerem lažje izpolnjuje svoje nadnaravno pa tudi naravno poslanstvo. Cerkev uči, kaj je dobro in kaj zlo, da se ljudje z njeno pomočjo, a vedno svobodno, lažje odločajo za dobro.

V primeru pa, da se večina družbe pod vplivom zmotnih ideologij odloča za stvari, ki so v nasprotju z naravnim redom in potemtakem z naukom Cerkve, bo kristjan vztrajal pri svojih spoznanjih ne glede na mnenje večine. Širil bo svoje prepričanje v zavesti, da s tem rešuje ne le sebe, temveč tudi družbo, v kateri živi. Ker pa ve, da imajo v verskem pogledu moralno vrednost le svobodne odločitve, ne bo pri širjenju krščanskega nauka nikdar uporabljal nasilja in ogrožal svobode svojih bližnjih. Prav tako pa ne bo brezbrizen do zmot, za katere ve, da so družbi ško-dljive.

Papeževe obsodbe raznih zablod niso usmerjene proti svobodi ljudi, ki se motijo, marveč izražajo zaskrbljenost nad usodo družbe, ki ne loči več med dobrim in zlim. Ni napreden, kdor brezbrizno opazuje, kako se njegov na-rod odloča za življenje ali za smrt, prav kakor ni starokopiten, kdor stvari pred nezimernostmi, ki razkrajajo družbo.

Ko je po nekem papeževem govoru v Rigi, kjer je govoril o socialnih dolžnostih kristjana, z nasmehom rekel Gorbačov, ki ga je poslušal v Moskvi, da „se zdi, da bo končno papež le spoznal, da vsebuje socializem neke pozitivne vrednote, ki bodo obveljale tudi v prihodnosti“ (H.H.497), je s tem pokazal popolno nepoznanje krščanskih moralnih vrednot in cerkvenega socialnega nauka. Podobno neznanje kažejo tisti, ki menijo, da se krščanski nauk izčrpa v poudarjanju osebne svobode. In kadar slišimo celo katoličane, ki bi želeli skriti vso moralno problematiko pod nalepki „konzervativnosti“ in „naprednosti“, se upravičeno bojimo, da Gorbačov ni edini, ki presoja krščanstvo kot eno od ideologij in ne kot vero.

Le če upoštevamo, da je pokristjanjevanje osebnega in družbenega življenja neodpovedljiva naloga vsakega kristjana in toliko bolj seveda papeža, moremo razumeti delovanje Janeza Pavla II. tudi v posovjetski dobi. Svet po-staja enota in papež ga svari pred nevarnim valom novega poganstva. Leta 1993 je v Denverju opozarjal kristjane, da skuša materialistična kultura Zahoda manipulirati človeka in njegovo vest. „Svet je pozorišče nikdar končane bitke... apokaliptičnega konflikta smrti proti življenju, kjer hoče kultura smrti uničiti naše teženje po polnosti življenja“ (H.H. 497). Čim bolj je Janez Pavel II. usmerjal svoje govore na področje socialne pravičnosti, spolne morale ter na obrambo nerojenih življenj, tem bolj je postal osamljen. Mnogi, ki so mu vneto sledili pri naporih za zrušenje komunističnega imperija, so ga zdaj zapustili.



Okrožnica „Veritatis splendor“, ki jo je papež dal v javnost v petnajstem letu svojega pontifikata (6.8.1993.), je viden mejnik med obdobji. Pisal jo je skoraj šest let in pri tem upošteval mnenja okrog sto sodelavcev in strokovnjakov. Če je bil do tedaj brezbožni komunistem središče papeževih skrbi, je s to velikim okrožnico pokazal sveti oče na grozečo nevarnost nove dobe, na moralni relativizem.

Vendar je naletela okrožnica poleg odobravanja tudi na ostre kritike med „naprednimi“ teologi. Papežu so očitali ozkost in staromodnost. Ponovno se je pričelo razpravljati o poročanju duhovnikov in ženska gibanja bi hotela, da uvede katoliška Cerkve, podobno kot anglikanska, duhovnice. Sestra Tereza Kane, na primer, je to javno zahtevala od papeža v imenu ameriških redovnic in hkrati pokazala, da ne čuti kakega posebnega spoštovanja do osebe svetega očeta. Med tem, ko je papež ostro obsodil sodomijo kot greh proti naravi, so nekateri predstavniki Cerkve (med njimi angleški katoliški škof Basil Hume) skušali opravičiti homoseksualnost, kot svojevrstno obliko ljubezni. Francoski škof Jacques Gaillot, na primer, je bil odstavljen, ker je javno govoril proti duhovniškemu celibatu pa propagiral uporabo kondomov in upravičenost homoseksualnih odnosov. Drugi so spet zahtevali da naj Cerkve spremeni nauk glede neločljivosti zakona. Papež je take in podobne pobude ostro zavrnil in s tem povečal število nasprotnikov, ki jim je postajala cerkvena disciplina „času neprimerno“ breme.

Verniki, ki bi hoteli uvesti v katoliško Cerkve več „demokracije“, so postajali posebno v Evropi in ZDA vedno bolj glasni. Papež naj bi najprej vprašal za mnenje vernike, potem pa razglašal

resnice z ozirom na javno mnenje. Pri opisovanju tega pojava, do katerega pisca papeževega življenjepisa ne skrivata svojih simpatij, seveda ne upoštevata, da temeljijo moralna vprašanja na božjem in naravnem zakonu ter zato ne morejo biti podvržena mnenju večine.

Papeževe okrožnica „Evangelium vitae“, v kateri ponovno brani cerkveni nauk glede svetosti življenja, je poglobila prepad med katoliško Cerkvijo in ustanovami, ki po vsem svetu širijo legalizacijo splava in kontracepcijo. Vse bolj je postajalo jasno, da s koncem komunizma ni konec konflikta Cerkve s svetom, čeprav so koncilski dokumenti upali prav nasprotno. Novo evangelizacijo na pragu tretjega tisočletja, ki jo naroča vernikom sveti oče, je treba vzeti resno, v zavesti, da smo katoličani postali manjšina sredi poganskega sveta, ki obvlada medije, gospodarstvo, politiko in vpliva v veliki meri tudi na kulturo.

Pri tem pa, opozarja sveti oče v apostolskem pismu „Tertio Millenio Adveniente“, se mora kesati preteklih napak in upoštevati nauk drugega vaticanskega koncila, da „resnica ne sme biti predložena nikomur drugače, kakor s silo resnice same“. Nova evangelizacija kliče po apostolatu resnice in dobrote.

Do sem povzetki iz papeževega življenjepisa. Pisca Bernstein in Politi ga zaključujeta z mislijo, da je Janez Pavel II. „velik karizmatičen voditelj“, ki vlada Cerkvi na „monarhičen in centralističen“ način. Menita (ali upata), da je sedanji papež zadnji take vrste. Ker ne verujeta v prisotnost Svetega Duha v Cerkvi, je njun pogled na papeštvo povsem razumljiv. Katoliški bralec pa sme upati, da se pisca, ki sta z izredno natančnostjo zbrala podatke o Karlu Wojtyli, glede tega motita.

KONEC

MOLITVENI NAMENI APOSTOLATA MOLITVE ZA MAJ

Splošni: Da bi bila Marijina zvestoba glasu Svetega Duha za vse kristjane zgled in spodbuda za velikodušno izpolnjevanje Božje volje.

Misijonski: Da bi bili mladi pripravljene za vse življenje sprejeti misijonski klic.

Slovenski: Da bi spomin na papežev obisk Slovenije vse rojake doma in po svetu potrjeval v veri in zaupanju v Marijo Pomagaj.

Sedanji slovenski trenutek

JANEZ GRIL

(3) ZDOMSTVO

Petič, moj pogled na *zdomstvo*. Poznam razmere v Evropi, pa malo tudi drugod po svetu in bi lahko rekel, da opažam neko razočaranje med ljudmi, ker so mnenja, da se v Sloveniji ni nič spremenilo ali pa da se je zelo malo spremenilo. In na neki način je to res. Malo se je spremenilo, kljub temu, da se je zelo veliko spremenilo. Takšni kritiki ali takšni pogledi morda pozabljajo na nekaj, kar moramo vedeti: Komunizem je bil zelo veliko zlo, velika nesreča za slovenski narod in posledic se ne da odpraviti čez noč. Leta 1990 smo vsi mislili, da bo v enem letu, dveh vse končano, vse popravljeno. Sedaj se vidi, da bo potrebno veliko več časa, najbrž kakšno generacijo še, da se bodo stvari uredile, kot morajo biti urejene. Samo revolucijo se more napraviti čez noč, vendar pa ta ne reši nič, kot veste. Najslabše bi bilo, če bi sedaj doma ali pa tudi v zdomstvu in izseljenstvu nehali z delom in prizadevanjem, da bi začeli obtoževati: „Nima smisla, saj se nič ne spremeni!“ in podobno. Ali pa: „Kdo je kriv, da je tako, kot je in da ni drugače?“ Delati moramo naprej vsi: Doma in vi po svetu. Kdor more, naj se vrne, smo že slišali gospoda nadškofa, kdor ne more, naj dela za Slovenijo tukaj v svetu. Pri tem pa bomo doma več naredili in več pomagali kot smo morda doslej tudi v Cerkvi. Ta občutek, da vas doma ne razumemo, da vas ne potrebujemo, da vas nič ne vprašamo, ta občutek je lahko zelo grenak. Veliko stvari je bilo v teh letih narejenih, veliko stvari tudi napačno in bo treba najti neke kanale, neka pota za izmenjavo izkušenj, pogledov za medsebojno pomoč in sodelovanje. In tukaj bomo morda tudi na cerkveni strani lahko več naredili kot smo doslej. Kot veste, izdajamo v Ljubljani „Našo luč“. To je velika sprememba. Ta časopis je bil eden tistih, ki smo ga na črno prinášali v Slovenijo in na skrivaj brali, ker je bil prepovedan. Urednik Branko Rozman se je vrnil v Ljubljano, čez nekaj časa pa tudi revija. Izdajamo jo pri „Družini“, ima svojega urednika, sodelavci so pa vsi duhovniki in njihovi pomočniki po celi Evropi. In nihče se ne čudi, nihče nič ne reče, vse stvari normalno tečejo naprej. Tega pred desetimi leti niti sanjati ne bi mogli. In če bo potrebno kje med Slovenci po svetu, bomo takšen časopis izdajali tudi za Slovence po svetu ali razširili „Našo luč“ na ves svet ali kako



drugače pomagali tudi od doma, da se bo ohranjala slovenska beseda in slovenska misel v svetu.

CERKEV

Ostala nam je še *Cerkev* kot zadnje področje sedanjega slovenskega trenutka. O tem ste že marsikaj slišali, morda samo še eno misel ali dve. Skrb za duhovno in moralno prenovo je temeljno delo in temeljna skrb doma in napovedana sinoda in priprava nanjo je ravno to: Moralna in duhovna prenova, nova evangelizacija ali kakorkoli že to prenovo imenujemo. V tajništvu odbora, ki pripravlja to sinodo, je tudi Janez Pucelj, duhovnik ljubljanske nadškofije, ki je v Münchnu, in je odgovoren za dušno-pastirsko delo v Evropi. Je predstavnik v tem odboru, da bodo vprašanja, predlogi in pobude za vaše strani tudi prisotne na sinodi. Izbrali smo pač Janeza Pucelja, ker je dosegljiv, da lahko hodi na sestanke iz Münchna. Moral se bo povezati z vsemi drugimi dušnimi pastirji in drugimi organizacijami po svetu, da bomo vsi povezani pri teh pripravah in delu za sinodo na Slovenskem.

Kar je zanimivo na tem verskem področju, je znano dejstvo, da se je leta 1991 izjavilo 71,4% Slovencev za katoličane. To je lep procent. Ko smo to napisali v „Družini“, so nam očitali, da se gremo katoliško Slovenijo itd. Dejstva so pač dejstva, res pa je tudi to, da mnogi od teh niso praktični katoličani. Po cerkvenih statistikah hodi redno k nedeljski

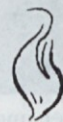
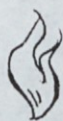
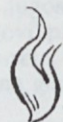
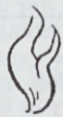
maši na Slovenskem okoli 450.000 ljudi, to je ena četrtina. To je veliko, hkrati pa je to samo četrtina. Mnogi so se odvadili, mnogi so pozabili, nekaterim je nerodno ponovno priti v cerkev, katoličani smo pa tudi nerodni pri tem svojem misijonskem delu. Pogovarjal sem se z nekim preprostim človekom, ki mi je rekel: „Ja, Janez, zdaj so pa začeli oni v cerkev hoditi, bom pa jaz nehal.“ Namesto da bi se veselili tega, ga pa s prstom kažejo: „Glejte, zdaj je pa spet prišel!“ Nekomu, ki 40 let ni prestopil cerkvenega praga, zdaj priti v cerkev, je težko. Saj ga mora od strahu kap zadeti. Tukaj premalo naredimo, premalo povabimo, premalo smo odprtih rok. Žal je to tako pri nas.

V Sloveniji živita dve Sloveniji: katoliška in ona, ki ni katoliška. In ljudje se med seboj ne povezujejo, se ne pogovarjajo in se ne družijo. Mi pravijo mladi študentje ali dijaki, kako je, ko gredo v avtobusu v šolo: „Mi se pogovarjamo o mladinskem verouku, kje smo bili v soboto skupaj na družabni prireditvi, oni drugi del se pogovarja, v katerem disku so rebili celo noč itd. Nimajo skupnih interesov, skupnih pogovorov. Dve Sloveniji živita druga poleg druge. In velikokrat se ne razumemo. Mi mislimo in rečemo eno, oni razumejo in mislijo nekaj drugega. To je pač ta zarez, ki je nastala zaradi komunizma in vsega tega, kar smo preživeli. In zato je ta skrb, da bi to napačno podobo Cerkve, ki je v glavah mnogih ljudi, odstranili, ena temeljnih skrbi, ki se jim moramo posvetiti. Poglejmo primer „Družine“. „Družina“ ima naklado 70.000 izvodov, vendar mi nismo prišli med ljudi, ki so na robu, ki so oddaljeni od Cerkve. „Družino“ berejo ljudje, ki hodijo v cerkev, kar je zelo prav, vendar še bolj koristno bi bilo, če bi jo brali oni, ki so na robu, ki pridejo samo za veliko noč pa za bpžič. Treba je drugo govorico, druge teme. Tam je treba razlagati, recimo, kako se križ dela, ker ga ne znajo narediti. So brez vsake osnove, popolna praznina, kar se tiče vere. Najbolj brana knjiga je - vsi novinarji jo citirajo - Praznično leto Slovencev Nika Kureta, kjer vse te verske običaje razlaga na kulturni, etnološki način in to citirajo po radiu, to citirajo za božič. Kureta citirajo, kar je vse prav, seveda to ni evangelij, ni oznanilo, to so samo verski običaji povezani z evangelijem, z vero. Do tukaj še pridejo, naprej pa ne morejo. Cerkev se bori za svoje mesto, ne želi privilegijev, pač pa podobno mesto, kakršno ima Cerkev v Avstriji, Nemčiji in drugod v Evropi. Borimo se za gozdove, za šole in za vse ostale stvari, ki se nam zdejo potrebne. Kot je nadškof rekel - imamo čas; če ne dosežemo letos, pa drugo leto.. Veliko govo-

rino o sinodi, veliko govorimo o letu 2000, o pripravi na veliki jubilej, na novo tisočletje, na odgovornost tega rodu, ki sedaj živi, da bo to duhovno dediščino krščanske vere in kulture obogateno prenesel v tretje tisočletje. Zato geslo sinode IZBERI ŽIVLJENJE! S tem pa novo upanje in, kot pravi gospod nadškof, - novo samozavest. In to je nova beseda v slovenskem katoliškem žargonu.

Odgovor na eno od vprašanj v debati

Včasih je bilo pač tako, da so v šoli učili socializem in vse vrednote, z njim povezane, grdo govorili o Cerkvi, o škofih, o škofu Rožmanu, o domobran- cih in podobno in to smo pač poslušali. Tisti, ki smo doma vedeli za drugo res- nico, smo se potihem smejali, javno in hudo naglas se nismo upali, ker je to takrat bilo nevarno. Vendar, ko so nas vprašali, kdo hodi k verouku, kot bi nas ustrelil, smo se pokonci postavili. Na Dolenjskem v mojem času le dva, trije niso hodili, vse ostalo je hodilo k ver- ouku. Ko sem bil pri prvem obhajilu leta 1954, so šli k prvemu obhajilu vsi so- šolci in sošolke, sinovi in hčere vseh „tovarišev“ in „herojev“ na Dolenjskem, ker si tudi oni niso mogli predstavljati, da otroci ne bi bili krščeni, da ne bi šli k zakramentu. Prva leta so bili pač še tako pod vplivom staršev in svoje vzgo- je, zato so na sliki vsi otroci, ki so z mano hodili v šolo. Pri birni šest let kasneje jih že ni bilo več. Ta razvoj je šel naprej in vedno manj je bilo tega verske- ga prisotnega. Mene niso pustili na božič v šolo. Oče je rekel: „Ne boš šel!“ In nisem šel. Ali je bila upravičena ura ali ne, to je bilo vseeno. Osem let kasneje, ko sem končal osemletno šolo, in ko je šla v šolo najmlajša sestra, po osmih letih je oče že popustil. Sestra je že hodila tudi na božič v šolo. Tako se je to počasi spreminjalo. Ker sem pač bil sin domobranca in ker sem šel v semenišče, je oče dobil odklonjeno: Tvoj pa ne bo imel zavarovanja za šolo, ker pač ni v pravi šoli, ni pravi. Takšne stvari so se dogajale in to se je počasi razkrajalo naprej. Zavestno so učili in delali proti in se norčevali iz Cerkve. Vendar mnogi duhovniki so znali z duhovitimi metoda- mi marsikakšnega učitelja ustaviti v nje- govih vnehi, da bi nagajal. V mojem rojstnem kraju je bil primer, da je učiteljica nekemu otroku raztrgala veroučni zvezek, ker ga je pač imel v torbi z ostalimi zvezki. Župnik je zgrabil krstno knjigo in šel k njej na dom in ji rekel: „Tukaj sta tvoja otroka vpisana v krstno knjigo, če se bo to še enkrat zgodilo,



MOLITEV JANEZA PAVLA II. V LETOŠNJEM LETU PRIPRAVE NA JUBILEJNO LETO 2000

Sveti Duh, gost, ki napolnjuješ srca z veseljem, daj nam spoznati globok smisel velikega jubileja; notranje nas pripravi, da ga bomo obhajali v živi veri, v upanju, ki ne vara, ter v ljubezni, ki ne pričakuje povračila.

Pridi, Duh ljubezni in miru!

Duh svetosti, Božji dih, ki giblješ vesoljstvo, pridi in prenovi obličje zemlje. Zbudi v kristjanih željo po polni edinosti, da bodo v svetu dejavno znamenje in orodje resnične povezanosti z Bogom in edinosti vsega človeštva.

Pridi, Duh ljubezni in miru!

Duh tolažbe, neizčrpen vir veselja in miru, zbudi solidarnost s pomoči potrebnimi, krepčaj bolne v njihovi bolezni, ljudi, ki so v stiski, napolni z upanjem in zaupanjem vase, okrepi vse, ki si prizadevajo za boljšo bodočnost.

bom krstno knjigo prinesel v zbornico med ostale učitelje.” Tudi takšne metode so nekateri korajžni duhovniki uporabljali.

Prva, vaša generacija, ki je ostala doma, je bila vzgojena tako kot se je šikalo po starem, in so večinoma vzdržali. Njihovi otroci so šli v šole, v mesta, so šli v nove službe, so se od doma izselili, in povsod je bil pritisk bistveno večji. Okolica jih ni več podpirala k veri, ampak je podpirala k neveri. In otroci, šolani, izobraženi bolj kot starši in potem zaposleni na različnih mestih, so se potem cerkveno poročili, vendar so postali bolj previdni glede vere. V cerkev so rajši hodili na Brezje ali pa v sosednjo vas, da jih niso videli. Vedno pa ne moreš iti daleč stran k maši in tako se je to počasi rahljalo in nižalo. Njihovi otroci so bili morda še krščeni ali pa morda že ne več. Stari oče še vedno hodi vsako nedeljo k maši, sin za velike praznike, vnuk pa nič več. V treh generacijah je šlo iz popolnoma verne v popolnoma neverno družino. In tega starega očeta, ki je star 80 let, to boli in samo ugotavlja: „Žal, nisem mogel, so šli po svoje!” Mnogi starši imajo hude notranje bolečine in se obtožujejo, ker se je pač to zgodilo. Takšen je bil vpliv te šole in vsega ostalega okolja, ki je razkristjanjeval pri nas.

NADŠKOF RODE OB KONCU PREDAVANJA DR. GRILA

Predavanje dr. Grila je poslušal tudi nadškof dr. Franc Rode, ki je bil ob koncu debate izzvan, da tudi on pove kakšno besedo v zvezi s sedanjim slovenskim trenutkom.

Mislim, da je gospod Janez čisto stvarno govoril in da vaše želje po optimizmu nikakor ni prizadel. Treba je poudariti po vsem tem, kar je povedal dr. Gril glede naših pozicij v razmerju do države, da je pravo na - naši strani. Po izjavi Ustavnega sodišča in po pogodbi, sklenjeni z dr. Drnovškom, ki priznava upravičenost zahtev Cerkve, nas zdaj pravzaprav veže samo javno mnenje, na katerega moramo tudi paziti. Žal je javno mnenje v Sloveniji dostikrat zmanipulirano zaradi medijev, ki so v rokah Liberalne demokracije in Združene liste, se pravi levega tabora. Vendar se ne smemo preveč ozirati na te stvari, ker enkrat, ko narediš napako, je potem ni mogoče več popraviti. Denimo, ti gozdovi, ki so že stoletja last Cerkve, ki niso moji - in jaz čez 20 let ne bom več na tem svetu - jaz nimam nobene pravice, da bi to imetje Cerkve zapravil. Ker to imetje je resnično v službi naroda in omogoča Cerkvi, da vrši svoje poslanstvo... In se ne ozirati na trenutno razpoloženje, ki ga

Prof. Andrej Jan in zbor „Niños y Jóvenes Cantores de Bariloche”

JOŽE ŠKERBEC

Prof. Andrej Jan je bil rojen leta 1961 v buenosaireškem predmestju Lanús (poznanim tudi kot Slovenska vas). Od rane mladosti so v Janovi družini prepevali ljudske pesmi, bodisi doma ali v cerkvi. To je bil njegov prvi stik z glasbo. Kakor njegova dva brata, se je tudi on učil klavir, in prav tako so vsi trije tudi peli v otroškem pevskem zboru, ki ga je vodila mama. Osnovno šolo in gimnazijo je končal v tankajšnji župnijski šoli Marije Kraljice in bil istočasno gojenec Baragovega misijonišča, kjer je v zadnjih letih gimnazije vodil prve zborčke in od šestnajstega leta dalje spremlja ljudsko petje pri slovenskih mašah.

Po končani gimnaziji se je odločil, da se bo resneje ukvarjal z glasbo. Vpisal se je na državni konzervatorij „Julián Aguirre” v mestu Banfield. Leta 1985 je dokončal glasbene študije ter diplomiral za višjega profesorja zborovodstva ter profesorja klavirja. Zborovodstva se je učil štiri leta pri profesorici Vilni Gorini, ki že nad trideset let vodi argentinski državni otroški zbor in nekaj let otroški zbor Teatra Colón. Adalberto Tortorella je bil njegov učitelj klavirja. V Slovenski vasi je med leti 1984-86 vodil mladinski zbor, s katerim so se predstavili slovenski in neslovenski publiki. Vsa leta je tudi sodeloval na Mladinskem glasbenem festivalu v Slovenski hiši. Nekajkrat so tudi v Slovenski vasi priredili podoben večer.

Leta 1987 je bilo zanj morda najbolj odločilno v njegovem življenju. Januarja meseca se je poročil z Vilmo Vodnik. Mlada zakonca sta se odločila, da se preselita iz Buenos Airesa na jug v Bar-



iloche, kjer je bil prof. Andrej imenovan za novega zborovodja zбора „Niños y Jóvenes Cantores de Bariloche” (Otroški in mladinski zbor mesta Bariloche). Mlada družina je rastla in naslednjega leta se je rodil fantek, Marjan, ki ima zdaj že devet let. Tri leta kasneje se mu je pridružil Emil, sedaj šestleten, za njim Gabrijela, ki ima štiri leta, in zadnji Kristjan, dve leti star. Zgradili so si hišo v predmestju „Melipal”, štiri kilometre zahodno od mesta.

Hitro se je večala tudi poklicna zaposlenost. Najintenzivnejše delo zahteva zbor, saj prireja letno okoli dvajset koncertov, za katere se mora naučiti najmanj štirideset novih skladb. Zborov najvažnejši koncert je Navidad Coral (Koralni božič), ki ga prireja v soboto

možnost, tudi če niso več kristjani. Je pa tu velik izziv za nas, za Cerkev, da to sporočilo slovenskemu človeku približamo na tak način, da bo za njega sprejemljivo. In mislim, da te možnosti v resnico so.

Skratka je pa tako. Lahko svet daje videz popolnega odpora, popolnega nezanimanja in Cerkev daje lahko videz popolne nemoči, pa ti pride en Frančišek, pa ti pride en Ignacij, pa ti pride en Don Bosco, pa ti pride kdorkoli in situacijo spremeni, radikalno spremeni. To možnost, slišite, ima pa vsak slovenski kristjan. In jaz upam, da jo bomo z božjo pomočjo izkoristili.

in nedeljo pred božičem v bariloški stolnici. Repertoar je vsakokrat drug. Zadnjih pet let spremlja zbor tudi orkester. Poleg drugega so izvajali doslej sledeča dela: Magnificat (Monteverdi, Vivaldi, Michael Haydn), Kyrie, različni psalmi (Vivaldi), Štiri evharistični moteti (Franz Joseph Haydn), Messe basse (Gabriel Fauré); Maši KV 194 in KV 275 ter Te Deum in Laudate Dominum Wolfganga Amadeusa Mozarta, krstno predstavo šestih božičnih pesmi argentinskega skladatelja Juana Carlosa Delli Quadri-ja. Zadnja leta so predstavili mnogo glasbenih komadov tako imenovanega Ameriškega baroka (Baroco Americano). Kakor vemo, so ga poučevali jezuiti vse do leta 1767, predvsem v Južni Ameriki. Zadnja leta je prišlo do veselega odkritja, ko so se našle partiture iz te dobe, stare nad dvesto let. Z zborom in orkestrom Camerata nativitatis so predstavili sledeča dela: Missa encarnación (v lastni glasbeni rekonstrukciji), Visperas de San Ignacio (obe deli sta anonimnega skladatelja); ter Tantum ergo (Domenico Zipoli); Kyrie, Stabat Mater in Claras luces (Esteban Salas); A cantar un villancico (Ce-ruti).

Avgusta 1994 je zbor prejel v Buenos Airesu nagrado „Santa Clara de Asís” (Sveta Klara Asiška), ki je argentinsko najvažnejše odlikovanje na socialno-komunikacijski ravni. Poleg koncerta Navidad Coral ima zbor še druge koncerte: po šolah, pa za konvencije in kongrese, ki se vrše v tem mestu.

Zbor ima tudi najmanj eno glasbeno turnejo na leto. V mesto Buenos Aires je šel leta 1991, 1993, 1994 in 1997. V dvorani Slovenske hiše je prepeval leta 1991, v cerkvi Marije Pomagaj pa lansko leto. Pel je tudi v katedrali San Isidro v okviru sedmega in desetega ciklusa sakralne glasbe; v Salón Dorado teatra Colón in drugod. Gostoval je tudi v mestih Neuquén, General Roca, Zapala, San Martín de los Andes, Cipolletti, Bahía Blanca.

Od leta 1992 zbor potuje tudi v Čile. Ta stik se je še bolj utrdil po letu 1995, ko leto za letom gostuje v mestu Valdivia in okolici. Zadnji dve leti je imel prof. Andrej v tem mestu enotedenski tečaj o zborovodstvu. Tečaj je organizirala Južna Univerza (Universidad Austral de Chile), na kateri vodi zbor prof. Hugo Muñoz. Lani se ga je udeležilo nad trideset slušateljcev iz vse države.

Na mnogih koncertih so mladi bariloški pevci predvajali dela najvažnejšega slovenskega renesančnega skladatelja Iacobusa Gallusa. Prvo njegovo delo, ki ga je pel zbor, je bil božični motet Resonet in laudibus. Za tem se je naučil in prepel najmanj šestdeset nje-

ustvarjajo več ali manj zmanipulirani mediji. In zato je v tem, kot je rekel dr. Gril: nam se ne mudi. Vsekakor doslej nismo naredili nobene napake in upam, da je tudi v prihodnje ne bomo, in da bo pravica v tem sporu, če je spor z vlado, zmagala. Kaj drugega ne bi dodal.

Rekel bi samo, da dejansko v Sloveniji položaj ni tako slab kot bi se lahko sodilo po tistih izpadih vulgarnosti, cinizma, nevere, brezboštva, ki se pojavlja tu pa tam. Mislim, kot je rekel dr. Gril, da je slovenski narod v bistvu še pošten, delaven, večinoma zna biti tudi skromen. In mislim, da je duhovni svet tega naroda vendarle, če ne čisto krščanski, da je krščanstvo vendarle za mnoge resnična

govih skladb, od štiriglasnih pa do dvanajstglasnih (v treh zborih). Za lansko gostovanje v mestu Buenos Aires so pripravili za koncert v katedrali San Isidro izključno Gallusova dela. Slovenska kulturna akcija (leta 1987 je prof. Andreja imenovala za ustvarjalnega člana) je organizirala koncert v Slovenski hiši. Ker zaradi nekih problemov niso mogli peti v dvorani, so peli v cerkvi Marije Pomagaj samo Gallusa. Dopoldne istega dne je imel prof. Andrej kratko predavanje o Gallusu na Katoliški univerzi, naslednji dan pa je bil Gallusov koncert. Najprej so peli njegovo mašo „Super Un gay bergier”,

zatem pa šestnajst različnih motetov, od katerih je bilo osem dvo- ali trozborov.

Ko je zbor začel peti Gallusova dela, se je prof. Andrej začel posvečati temu avtorju in ga študirati. Dr. Edo Škulj mu je omogočil vsa njegova dela (šestnajst maš, vse motete in sto madrigalov). Poleg tega glasbenega materiala je dobil tudi Gallusove rokopisne maše in različne knjige, ki so pisale o njem. Ugotovil je, da so v Sloveniji (še pod Jugoslavijo) pisali skoraj izrecno o njegovi profani glasbi, čeprav je bolj zastarela, medtem ko je Gallusova sakralna glasba veliko bolj napredna. Za-

to je prof. Jan začel študirati Gallusa in analizirati delo za delom. Leta 1991 je napisal kratko monografijo o njem, lani pa knjigo (v kasteljanščini) „Iacobus Gallus, Introducción a su música”. Pri tem podvigu je prof. Jana podprlo tudi slovensko veleposlaništvo v Buenos Airesu. Dr. Janez Žgajnar je delo predstavil sekretarki Mihaeli Logar na Uradu za Slovence po svetu in dobil odobrenje, da izid knjige tudi gmotno podpre. Tako odkriva ta knjiga argentinski publiki našega skladatelja. Njen avtor je knjigo razpečal tudi v druge špansko govoreče države: Čile, Paragvaj, Bolivija, Mehika in še kam. Poleg te knjige je prof. Jan napisal več člankov o Gallusu za razne glasbene publikacije v Argentini in izven nje. Leta 1992 je Radio in televizija Slovenija izdala CD ploščo, na kateri je ta bariloški zbor predvajal štirinajst Gallusovih motetov.

Dalje prof. Jan redno prireja pesmi za ta zbor in tudi za druge zборе, komponira izvorna dela (za natečaj ob 50-letnici smrti Franceta Balantiča je bila izdana v Gorici izvorna skladba „Predanost”).

Kot muzikolog redno piše za različne glasbene časopise, predvsem o cerkveni glasbi, kot: Maše na temo L'Homme armé, Zgodovina requiema, Zgodovina mašnih uglasbitvev v Argentini, Mozartove maše, Haydnove maše, Palestrina in glasba, Zgodovina glasbene maše v Cerkvem glasbeniku.

Poleg zborovodstva tudi poučuje v provincialni gimnaziji. Zadnja leta ima tudi radijski program, posvečen „klasični” glasbi. Od septembra 1995 je vsakodnevni petnajstminutni program „Desde el palco”, od maja lanskega leta pa še nedeljski enourni program „Recreo clásico”.

Leto za letom se odpira prof. Janu več dela. Letos ga čakajo najmanj tri gostovanja v Čilu. Povabljen je, da julija kot gost dirigira orkester glasbene šole J. S. Bach v mestu Valdivia na koncertu, ko bo šola praznovala petindvajsetletnico obstoja (napisal bo tudi krajšo knjigo o cerkveni glasbi Michaela Haydna in Wolfganga Mozarta). Avgusta bo predaval na enotedenskem tečaju za zborovodje v severnem mestu Iquique, oktobra pa bo šel z zborom na večjo turnejo, saj bodo imeli koncerte v nekaterih mestih, vse do Santiago de Chile.

Ko se je prof. Andrej Jan odločal za glasbeni poklic, ni mislil na to, kaj vse bo v njem doživel. Vedel je samo to, da bo lahko glasbeno napredoval, če bo dan za dnem vztrajno delal; ne v lastni prid, pač pa, kakor je zapisal največji glasbenik vseh časov, Johann Sebastian Bach, „ad maiorem Dei gloriam”, v večjo božjo slavo.



Koncert Navidad Coral, ki ga zbor „Niños y Jovenes Cantores de Bariloche” izvaja vsako leto pred božičem v bariloški stolnici. Zadnjih pet let zbor spremlja tudi orkester.



Moji spomini

BORIS KOMAN

(8) Kellerberg

9. oktobra 1945 popoldne so nas pripeljali Angleži v novo taborišče v dravski dolini Kellerberg. To je bilo zelo dolgo, med krajem istega imena in med Bistrico ob Dravi. Bilo je še novo z mnogimi barakami. Namenjeno ni bilo samo za nas Slovence, ampak tudi za Folksdojčarje in še za nekaj drugih. Mi smo bili nekako v sredini. Zgrajeno je bilo na travniku pod hribi, pusto in deloma celo malo močvirnat svet. Takoj so nam odredili potrebne barake. Potke med njimi smo morali še mi malo zboljšati. Imelo je taborišče nekako dvorano za razne prireditve. Ni pa še imelo svoje kapele. To smo morali še mi urediti. Zato smo v začetku hodili maševat ven iz taborišča, čez cesto v bližnjo vas Fefernitz, ki je imela svojo cerkev in so nam dali na razpolago za maševanje, dokler ne uredimo svoje kapele.

Kar hitro smo začeli s šolo za otroke. Pa tudi dekliška Marijina družba je hitro začela delovati s svojimi shodi in govori. Mi duhovniki pa smo morali poskrbeti za vse potrebe za maševanje v novi kapeli. Tako smo se spravili na pot g. Miha Burja, g. Franc Jakob in jaz. Najprej smo se ustavili v neki prodajalni za papir in pisarniške potrebščine. Takoj smo ugotovili, da je bil njen lastnik med vojsko nemški vojak v Bohinjski Bistrici in je stanoval celo v župnišču, kjer je bil svoj čas g. Miha za kaplana. Kakšno doživetje. Potem smo šli naprej do kraja Paternion in se tam, v krajevnem župnišču oglasili in poprosili g. župnika za sodelovanje v naši novi kapeli. Takoj nas je zelo prijazno sprejel. Takoj je bil pri volji, da nam da na razpolago vse potrebne mašne plašče. Med tem pa povedal, da je tudi on neke vrste begunec. Doma je bil v Sudejih, nemškem delu Češke. V tistih zmedah vojnega časa je moral zapustiti svojo domovino in končno prišel sem, kjer je sedaj krajevni župnik. Rekel nam je tudi, da plaščev ni treba vračati. Nabavil si je vse novo in tako tega ne potrebujemo. Lepo smo se mu zahvalili in veselo vse prinesli za novo kapelo. Tako smo lahko že proti oktobru doma maševali.

Med nami je bil tudi znani Rudi Hirschegger. Ta je kmalu začel z vajami za uprizoritve ene naših slovenskih iger. Ko je že imel vse naučeno, je ugotovil, da nima nobenih šmink za igralce. Kaj storiti? Pa sem se mu jaz ponudil, da grem takoj v Beljak, kjer imam sorod-



nike in oni mi bodo go-tovo vse to našli. Res sem šel kar kmalu popoldne na dolgo pot 6 km. Cesta je bila takrat precej ozka in več ovinkov. Poleg tega pa je večkrat iz kakšnega ovinka švignil kak angleški vojaški avto. Vendar sem srečno prišel v Beljak in s sorodniki hitro dobil vse potrebno. Potem pa seveda takoj na pot nazaj. Spet dobrih 6 km. Seveda vse peš. In res sem prišel še pravi čas nazaj in tako so igralci lahko lepo igrali.

Bližal se je osmi december, praznik Brezmadežne. Hoteli smo ga slovesno praznovati. Zjutraj je imel slovesno mašo in lepo pridigo g. Matija Lamovšek, ki je takrat že postal naš župnik. Popoldne so imele dekleta Marijine družbe kar 16 točk: pesmi je bilo sedem, dva govora, pet deklamacij, en prizor in celo ena simbolična vaja. Vsi smo bili veseli in zadovoljni.

Tako smo sedaj imeli vse. Celo Marijin vrtec smo ustanovili, posebej za dečke in posebej za deklice. Tudi za zdravje je bilo poskrbljeno, saj sta bila med nami dva zdravnika, dr. Janez Janež in še eden.

Približala se je zima. Zapadel je precej visoko sneg. Bližal se je že tudi božič, na kar smo se lepo pripravljali. Takrat pa je prišel v taborišče župnik s fare Kellerberg, kamor smo po legi taborišč spadali. Sklinal nas je duhovnike in izrazil prošnjo, naj bi se eden izmed nas žrtvoval prav za božič. On je imel na skrbi dve župniji, poleg te naše tudi še eno v hribih, Rubland. In zelo bi razveselili njega in vernike v tem Rublandu, če bi imeli letos tudi oni prav tam polnočnico in cel božič. To pa je odvisno od nas. Ker se nihče ni mogel

odločiti, sem se jaz ponudil. Samo to sem naprosil župnika, naj mi pošlje pred svetim večerom vodnika. Jaz sam ne vem, kje je to. Rad mi je obljubil in zelo zadovoljen odšel.

Že proti večeru se je res prikazal v taborišču mož, da mi kaže pot v hribe. Zelo sem se razveselil, ko je ta mož začel lepo slovensko govoriti. Takoj mi je vse pojasnil. Rubland je rudnik. On s svojo družino pa je doma v Litiji ob Savi. Rudarsko delo je njegov poklic. Med nemško zasedbo so ga Nemci poslali prav sem. Tako je bila moja pot v hribe bolj prijetna, čeprav ni bila lahka. Vse globoko zasneženo, steze zelo strme in celo poledenele. Vendar pod dobrim vodstvom sem srečno prišel v Rubland. Takoj me je spremljevalec peljal v župnišče. To je v odsotnosti župnika varoval mežnar. Lepo so me sprejeli v toplo zakurjeni kuhinji. Več možakarjev z dolgimi pipami v ustih. Posebno so bili veseli, da smo se mogli malo pomeniti. Peljali so me v nadstropje in mi pokazali sobo, kjer je bilo že vse pripravljeno za mene. Posebno me je razveselilo, da je bilo ob eni steni visoko naloženih bukovih drv, že pripravljenih za peč. Ob drugi steni pa spet visoko naloženo polno lepega sadja. Pa so mi rekli, da je vse to za mene. Naj se le dobro počutim. Potem so me pa naprosili, naj pridem okoli 10 zvečer v cerkev, ker je nekaj ljudi, ki bi se radi spovedali.

Res sem prišel v cerkev, kjer so ljudje že stali pri spovednici. Pozornost mi je vzbujalo, da so bili skoraj sami moški. Ko sem vse spovedal, pa se je bilo treba seveda pripraviti za slovesno polnočnico. Precej me je skrbelo, kako bom znal nekaj besed povedati v nemščini. Vendar je kar šlo in sem se hitro umiril. Prišlo je sv. obhajilo. Posebno veliko je bilo moških, kar me je zelo zanimalo. In res! Ko je bila sv. maša z vsem končana, sem opazil, da so stale pred cerkvijo žene objokane od ganjenosti. Rekle so: „Ste videli, da so bili pri obhajilu prav vsi moški! Vsi so bili med vojno vojaki, pa so se vsi vrnili živi in zdravi, nobeden ni padel. In pri tej maši so se prišli Bogu zahvaliti. Še jaz sem bil ganjen. Po dopoldanski maši na božič so me prišli iskat Slovenci, da sem z njimi, prav po naše praznoval v njihovi hiši te prelepe praznike. Ostal sem še na štefanovo tam, da sem jim vsem tudi na ta praznik maševal. Potem sem se pa popoldne ves vesel vrnil v taborišče. Tam pa sem dobil vse naše zadovoljne, ker so tudi oni lepo praznovali.

Med tem je g. Burja dobil stik z nekim domačinom iz Bohinjske Bele, ki je bil v službi na veliki žagi zraven Beljaka. Ta je nekega dne pripeljal na velikem

Odvetnik Miloš Stare

PAVLINA DOBOVŠEK

5. aprila je preteklo 14 let, odkar je umrl g. Miloš Stare, politik, odvetnik in kulturni delavec. Rojen je bil 11. junija 1905 v Dobu. Očeta je izgubil že v mladih letih. Ljudsko šolo in gimnazijo je končal v Ljubljani, po maturi se je vpisal na tamkajšnjo pravno fakulteto. Po diplomi je bil odvetniški pripravnik v pisarni dr. Miha Kreka. Kot dijak je bil član Marijine kongregacije ter akademskega društva „Zarja“. Nastopal je tudi kot režiser in igralec in je bil kmalu imenovan za člana upravnega odbora ljubljanske radijske postaje. Ko je dr. Krek postal slovenski minister v Beogradu, je Stare prevzel njegovo odvetniško pisarno. Bil je aktivni član v političnem vodstvu „Slovenske ljudske stranke“ in je v tem svojstvu bil leta 1938 izvoljen za narodnega poslanca v volilnem okraju „Ljubljana - okolica“. Po smrti dr. Antona Korošca ter dr. Franca Kulovca je vodstvo „Slovenske ljudske stranke“ prešlo na dr. Miha Kreka, ki je pa po zasedbi okupatorjev naše domovine moral oditi v jugoslovansko vlado v emigracijo. Po nalogu stranke je bil Miloš Stare določen, da je vzdrževal zvezo s slovenskimi voditelji v inozemstvu, istočasno pa mu je bila poverjena ustanovitev ilegalnega glasila stranke, to je „Svobodne Slovenije“. Le-to so morali tiskati vedno na



različnih krajih in so jo pristaši „Slovenske legije“ raznašali ilegalno, kar je bilo v tistih dneh zelo nevarno, ker so razpečevalce zasledovali tako okupatorji kakor pristaši Osvobodilne fronte. G. Stare je imel tudi nalogo, da je zaveznike obveščeval o tragičnih dogodkih v Sloveniji pod okupacijama, tako italijanske kakor nemške - nasilne deportacije slovenskih mož in fantov v italijanska in nemška koncentracijska taborišča, pustošenje dežele,

omalovaževanje slovenskega čutenja, nasilno preseljevanje Slovencev z rodne zemlje v tujino, teror OF, ki je takrat divjal po podeželju in po ljubljanskih ulicah itd. Življenje g. Miloša je bilo vedno v nevarnosti in dejansko se je nekaj let nenehno preseljeval po raznih skrivališčih.

Po nasilni smrti dr. Marka Natlačena je bilo g. Staretu poverjeno vodstvo „Slovenske zaveze“, ki se je novembra meseca leta 1944 preimenovala v „Narodni odbor“. Po zasedbi komunistov je odbor nepretrgoma deloval v emigraciji vse do ustanovitve samostojne države Slovenije.

Ko so leta 1945 partizani zasedli Ljubljano, se je g. Stare pred njimi najprej umaknil v Trst, nato v Rim, kjer je sodeloval z dr. Krekom, in končno odšel v Argentino. Naši prvi priseljenci v to deželo so takoj ustanovili „Društvo Slovencev“ - sedanjo „Zedinjeno Slovenijo“. Njena najvažnejša naloga je bila pomagati našim rojakom, ki so takrat v velikih skupinah prihajali iz taborišč v Evropi in si v Argentini ustvarjali novo življenje. Prvi predsednik tega društva je bil Miloš Stare. Ker se je zavedal važnosti tiskane besede, ki bi povezovala naše rojake v novi deželi, je že 1. januarja 1948 začel ponovno izdajati časopis „Svobodno Slovenijo“. Aktivno je deloval tudi v vodstvu „Slovenske ljudske stranke“ v tujini, katero so člani kmalu preimenovali v „Slovensko krščansko demokracijo“. Njen vodja je bil od smrti dr. Miha Kreka pa do konca svojega življenja, to je 5. aprila leta 1984.

V Argentini je g. Miloš aktivno deloval na vseh področjih naše skupnosti, kjer je opazil potrebo. Veliko časa je posvetil predvsem naši mladini. Mnogim absolventom slovenskega srednješolskega tečaja v Buenos Airesu so nepozabne njegove ure o nastopu v javnosti, o govorništvi itd. Z nasveti je sodeloval tudi pri organiziranju Zveze slovenskih mater in žena in ji v časopisu vedno odmerjal prostor za poročanje in obvestila.

Zasluge Miloša Stareta za Slovenijo, bodisi doma ali pa v zdomstvu, je priznala že tudi domovina. Rojaki v njegovem rojstnem kraju Dobu so po njem poimenovali ulico pa tudi Domžale niso zaostale in tako imajo tudi tamkaj Staretovo ulico.

S. Gregorija (Roza) Sušnik je bila 23. januarja izvoljena za provincialko Mariborskih šolskih sester za Argentino in Urugvaj.

tovornjaku vse polno lesnih odpadkov, da bi nam služili za ogrevanje. Bilo pa je tako mrzlo, da so stroji pri avtomobilu zamrzili in je moral precej časa počakati med nami, dokler je avto spet vžgal. Kako prav so nam prišla ta drva.

Za novo leto 1946 me je naprosil župnik, naj mašujem namesto njega v župni cerkvi v Kellerbergu. Verjetno je on maševal v svoji drugi fari, v Rublandu. Je kar šlo tudi s pridigo. Vsaj jaz sem tako občutil. Pa tako vsaj malo spoznal te njegove farane. Čas pa je šel naprej.

V januarju smo dobili sporočilo, da nas pridejo obiskat pevci iz taborišča Lienz, kjer je takrat še bilo Slovencev beguncev kar precej. Res so prišli 19. januarja 1946. Priredili so koncert naših lepih slovenskih pesmi. Z njimi je prišel tudi g. Tone Smolič, ki je zanje maševal v naši kapeli. Na ta koncert smo povabili tudi župnika s Kellerberga. Prav rad je prišel. Po koncertu nam je rekel, da je bil s pesmimi zelo zadovoljen. Da imajo precej podobnih napevov, kot nji-

hove alpske pesmi.

Zima je začela popuščati. Vsi smo jo dobro preživljali. Nobeden izmed nas ni umrl. Vendar sem imel en pogreb. To pa ne iz naše slovenske skupnosti, ampak od folksdojčarjev. Umrla je že precej v letih vnukinja znane Primičeve Julije, znane iz življenja našega pesnika Prešerna. Pokopal sem jo kar tam v gozdu izven našega taborišča. Pogrebcev pa je bilo prav malo.

Spet so prihajale vesti, da bomo prestavljeni v taborišče v Špital ob Dravi. Tam je že bilo veliko naših ljudi, večji del iz Dolenjske. Zadnjič sem maševal v naši kapeli tukaj v taborišču 28. februarja. Potem smo pa spet šli na pot. Le nekaj malega jih je ostalo tukaj. Tako družina Virant. Od duhovnikov pa samo g. Jakop. Vendar smo ohranili ves čas zvezo z njimi. Prvega marca sem pa že maševal v kapeli taborišča v Špitalu. Začel se je drugi, zadnji del bivanja v taboriščih.

Drugič dalje

Tretja knjiga o nadškofu Vovku

ALOJZIJ GERŽINIČ

Ludovik Ceglar, Nadškof Vovk in njegov čas 1900-1963. III. del, Mohorjeva družba, Celovec-Ljubljana-Dunaj. 225 strani, 12 fotografij.

Lani izšli 3. del monografije o nadškofu Vovku dopolni prva dva dela s pregledom predposlednjega leta življenja (1961 - začetek 1962). To 17. poglavje življenjepisa obsega le 25 strani, vse drugo je zajeto v Splošna poglavja.

Leto 1961 je bilo petstoto leto ljubljanske škofije. Zunanjo pripravo je pomenila obnova stolnice in škofijske palače. Škof je že leta 60 prosil vernike, naj na Miklavževo nedeljo darujejo v ta namen. Odziv je bil tako velik, da so se dela lahko lotili že na spomlad 61. Popravila in dopolnila so bila skoncana do glavne slovesnosti leta 62. Na prvo adventno nedeljo 61 se je škof zahvalil za pomoč. Zanj ima zaslug močno versko življenje v stolnici. V tem pismu je napovedal misijon po vseh ljubljanskih cerkvah od 5. do 15. aprila 62. „Rožnovenska Kraljica in naša iskrena molitev sv. rožnega venca naj ovije misijon v posebno varstvo.“ Škof je dosegel, da je Sveti sedež tedaj dovolil škofiji za glavna zavetnika sv. Cirila in Metoda. Dotlej je imela za zavetnika sv. Mohorja.

Petstoletnica je pripomogla tudi k povzdigu ljubljanske škofije v nadškofijo. Na prošnjo stolnega kapitlja je ta povzdig podpisal Janez XXIII. dne 22. XII. 1961. Ustoličenje novega škofa je bilo določeno za nedeljo 4. marca 1962. Konec leta 61 je nadškof razglasil leto 1962 za škofijsko jubilejno leto. „Naša vera včeraj, danes in jutri mora biti geslo našega jubilejnega leta. (...) Z molitvami, žrtvami, misijoni in še bolj z zgledom pritegnimo k verskemu življenju ves sedanji rod, zlasti tistega, ki na njem sloni prihodnost.“

V letu 61 je Vovk ustanovil tri nove župnije: Dravlje, Koseze, župnija sv. Štefana v Štepanji vasi.

V vsem tem dogajanju in delovanju je Vovk navzlic močno napredujoči sladkorni boleznii ostal silna osebnost. V Splošnih poglavjih podaja Ceglar mnogo gradiva o vsem Vovkovem življenju in delu, največ iz pričevanja številnih njegovih sodobnikov, posebej še njegovih tajnikov.

Škof Lenič vidi v Vovku „prelep vzor duhovnika škofa, ki se žrtvuje za ljudstvo“ (32). Ob 20-letnici mu je podelil vzvišeni vzdevek „veliki oznanjev-

Ludovik Ceglar
NADŠKOF VOVK
IN NJEGOV ČAS 1900-1963



III.

alec evangelija“. Eden za drugim poudarjajo, da je bil za tisto strašno dobo najboljši pastir hudo preskušane naroda. Dr. Ivan Merlak je našel zanj najbolj poveden izraz: praktičen genij. Tajnik v zadnjih letih (57-63) Franc Vrhunec je l. 78 napisal: Škofa Vovka je bila sama dejavnost: ni poznal sebe, ni poslušal svojih telesnih nevšečnosti, ni se zmenil za utrujenost in resno bolezen. Kljub zelo hudemu času njegovega škofovanja ni nikoli omagal, obupaval; pogumno je vedno storil svojo dolžnost. V hudih urah je pred tabernakljem v svoji kapeli ali z rožnim vencem v roki, že bolan pa sedeč na hodniku pred odprto škofovo kapelo iskal potov in svetov pri Bogu, kako naj reši in opravi vse težke in nujne naloge.

Ljudje živeti izven RS so imeli kaj različni mnenja o tem, kakšni so bili Vovkovi odnosi do NOB, OF, partizanov, do civilnih oblasti in do Cirilmetodijskega društva. Ceglar je o tem zbral neštete izjave tistih, ki so od blizu opazovali položaj, hudobije rdečih. Vprašanju kanonik Vovk in partizani je dodeljenih 16 strani. Razvidno je, da je Vovk do partizanstva zmerom imel odklonilno stališče. O razmerju med Vovkom in civilno oblastjo, kjer je vključena obravnava CMD, poročata dve poglavji (47 strani). Pomemben nov vir o tem je knjiga Cerkev v policijskih arhivih Ljerke Bizilj (Ljubljana 1991). Poudariti je, da Vovk nikoli ni bil predober s Cirilmetodijskim društvom, na kar

namigujeta Jagodic in dr. Kolarič. P. Bernardin Sušnik imenuje ta očitek čisto navaden nesmisel. Naslednja dognanja zgodovinarja Franceta M. Dolinarja ob trideseti obletnici nadškofove smrti podajajo tole podobo velikega pokojnika: Bil je moder politik v tistem najlepšem, pozitivnem pomenu besede (...) Iskal je sožitje z oblastni in skušal najti Cerkvi dostojen modus vivendi v družbi. Javno je odklanjal vse poskuse izigravanja svetne oblasti proti osrednjemu vodstvu, pri tem pa znal poiskati tiste pozitivne vrednote tudi pri drugače mislečih, ki so končno vodile k priznanju Cerkve kot pravne osebe v civilni družbi nekdanje Jugoslavije. (...) Po njegovi zaslugi sta mogli nadaljevati z delom bogoslovno semenišče in Teološka fakulteta v Ljubljani.“

G. Ceglar daje sklepno besedo Vovkovega življenjepisa m. prednici karmeličank v Sori: Kako je bil ta človek božji! Sama dobrota! Sama ljubezen!

Sklepno besedo o Antonu Vovku v večnosti je pa izpovedala Mati Božja. V Glasniku Kraljice miru l. III. 90 pravi: „K meni in k njemu se obračajte s prošnjami za duhovniške poklice in v raznih nevarnostih, stiskah in preskušnjah duhovnikov.“ L. 94: „Škof Vovk je vaš veliki priprošnjik.“

Na zavihu tretje knjige o nadškofu Vovku je priobčena fotografija pisca g. Ludvika Ceglarja s prikazom njegovega življenja in izredno plodovitega dela. (Napisal Stanislav M. Marušič). Seznanu Ceglarjevih del manjka zelo pomembna razprava Boj slovenske manjšine v krški škofiji na Koroškem za verski pouk otrok v slovenščini. Izhajala je v 7 zaporednih Zbornikih Svobodne Slovenije od 1966 do 1973-75. Pisec se je skrival pod psevdonimom Dr. Anton Podstenaar.

Potem ko je bilo to poročilo o Ceglarjevem življenjepisu (3. del) natipkano, so iz Braziliije oznanili, da je neurtudni g. Ludvik Ceglar 4. januarja 89 umrl v Sao Roque. RiP.

Dr. Alojzija Kukovico je v nedeljo, 14. marca, delegat za slovensko dušno pastirstvo msgr. Jože Škerbec umestil za novega dušnega pastirja na Pristavi; pozdravili so ga predsednik društva Pristava inž. Franci Schiffrer, v imenu mladine Kristijan Vivod ter učenca Marjanca in Pavel Grohar v imenu Prešernove šole.

Romanje v Tandil, kjer je znameniti križev pot na prostem, se je v organizaciji sanjuške in ramoške ZSMŽ udeležila skupina rojakov v skupnem avtobusu in ob spremstvu prelata Jožeta Guština.

ZLATA POROKA pri Puckovih v Quilmesu

Gospod Vinko Pucko in gospa Cilka roj. Cajzek sta se poročila v begunskem taborišču Servigliano v Italiji 28. septembra 1947. Poročil ju je msgr. Anton Orehar. 50 let kasneje - 28. septembra 1997 - sta v Argentini, v mestu Quilmes obhajala svojo zlato poroko v družbi obeh hčera, sina, zetov, snahe, osmih vnukov in nekaterih njihovih prijateljev, pevcev sanjuškega Mladinskega pevskega zbora. Jubilejno praznovanje je bilo v družinskem krogu, zelo lepo in pristrčno. Mladi pevci so med sv. mašo, ki jo je daroval prelat Jože Guštin, peli poleg drugih pesmi tudi takšne, ki so ge. Cilki vzbujale spomine na njena dijaška leta v Lichtenturnu v Ljubljani in so ji šle najbolj do srca: „Mirno nam plove čolnič življenja“, „Pozdravljena, Mati dobrega sveta“, „Marija, skoz življenje“, „Marija, mati moja“.

Gospod Vinko je rojen 16. maja 1912 v vasi Ivanci, občina Bogojina v Prekmurju. Izhaja iz velike družine, saj je imel štiri brate in prav toliko sester. Prvih pet let gimnazije je naredil v Murški Soboti, ki je osem kilometrov oddaljena od njegove vasi. Skozi 5 let je hodil v šolo peš - 16 kilometrov na dan in 6 dni v tednu, razen v počitnicah. Od šestega razreda naprej in maturo je pa naredil na III. državni gimnaziji v Ljubljani. Po maturi leta 1934 se je vpisal na Pravno fakulteto in leta 1941 diplomiral. Kot akademik je bil pri Marijini kongregaciji, od leta 1935 naprej pa tudi član akademskega kluba Straža. Bil je ves čas tudi goreč pristaš vseh političnih iniciativ, ki jih je ta skupina inspirirala, kot npr. Akcijski odbor za slovensko suvereno državo (leta 1946), iz katerega je potem nastalo Slovensko državno gibanje. Vojaški rok je služil med leti 1937-38 v artilerijskem polku v Sarajevu. Pred vojno je bil večkrat klican na orožne vaje in napredoval do čina rezervnega podporočnika. Nemški napad na Jugoslavijo je doživel na slovensko-hrvaški meji, bil zajet in odpeljan v Nemčijo, kjer je šel skozi razna taborišča. Po jugoslovanski kapitulaciji so Prekmurje zasedli Madžari. Prav Madžari so intervenirali pred Nemci, da izpuste jugoslovanske ujetnike z ozemlja, ki je bil pod madžarsko zasedbo. Tako se je on lahko po šestih mesecih vrnil z ujetništva domov in okupirano Prekmurje. Vendar doma ni ostal dolgo. Skušal

tam pa v Trst, kjer je ostal do maja 1946. Medtem ko je živel v Trstu, je tam pričakal prihod svoje izvoljenke, kamor je pribežala iz Ljubljane.

Gospa Cilka je po rojstnem kraju Štajerka, doma iz Sv. Florijana pri Rogatcu (5 km od Rogaške Slatine). A že od otroške dobe je žive-la v Ljubljani, saj je hodila od 2. razreda osnovne šole naprej v Lichtenturn, kjer je končala tudi meščansko šolo. Nato je obiskovala še Državno dvorazredno trgovsko šolo. Prvo službo je dobila v manufakturni trgovini v Ljubljani, nato v metalur-gični tovarni Saturnus, malo pred itali-jansko kapitulacijo leta 1943 pa je našla zaposlitev pri Gospodarski zvezi, kjer se je spoznala z bodočim možem. Versko in katoliško formacijo je že dobila kot dijakinja v Lichtenturnu, zato je v času med vojno kot uradnica in tudi kot članica KA dobro vedela, kje je njeno mesto v revoluciji, ki so jo zanetili komunisti na Slovenskem. Maja 1945 je bežala pred komunistično zasedbo Slovenije skupaj s prijateljico in souradnico na Gospodarski zvezi. Zaradi poznanstva z nekaterimi ženami, katerih možje so se umikali z domobransko Tehnično četo inž. Škofa in z domobranci z lju-



je priti čim prej v Ljubljano in to mu je tudi uspelo. Madžari so se maščevali zaradi njegovega ilegalnega pobega nad najstarejšim in najmlajšim, komaj šest-najstletnim bratom tako, da so ju poslali v kazensko taborišče Auschwitz. V Ljubljani je gospod Vinko dobil službo v Gospodarski zvezi. Od julija 1942 do januarja 1943 je bil tudi poveljnik vaše straže v Dolenji vasi pri Ribnici. 5. maja se je pred partizani, ki so se bližali Ljubljani, umaknil in se peljal z vlakom do Tržiča, od tam naprej pa pešačil do Celovca. Iz Celovca je šel na Tirolsko v Lienz in se ustavil v Anrasu. 5. junija je odšel v Italijo, v Monigo pri Trevisu, od

G. Vinko Pucko in ga. Cilka s hčerama, sinom in vnuki ob slovesnosti njune zlote poroke.



Zlata poroka Ivana Cukjatija in gospe Kati, roj. Močnik

Zakonca Ivan Cukjati in Katarina roj. Močnik sta 17. januarja praznovala 50 let, kar sta sklenila živeti skupaj v zakonski zvezi. Ustvarila sta lepo družino, ki je široko znana v naši skupnosti.

Naj podamo nekaj podatkov o jubilejnih. Ivan se je rodil 26. marca 1923 na Limovcah pri Št. Gotardu nad Trojanami v kmečki družini in je začel študirati na trgovski šoli. Med vojsko so ga mobilizirali partizani, a je hitro spoznal njihove metode in cilje, zato jim je ušel, čeprav ni bilo lahko, in se umaknil v Avstrijo. Katarina Močnik se je rodila 10. maja 1925 in je prva hči iz znane Močnikove družine iz Velike Lašne nad Kamnikom. Tudi njihova družina se je morala že leta 1943 umakniti pred partizanskim terorjem v Avstrijo. Oba bod-oča zakonca sta se spoznala pozneje v



povojnih begunskih taboriščih, kjer sta se tudi poročila 17. januarja leta 1948 v Judenburgu. Kmalu nato sta prišla v Argentino in se naselila in postavila

hišo v Tabladi. Ivan je pričel z mizarškimi deli, kar opravlja še danes. Katarina pa je skrbela za številno družino, ki je počasi narasla na devet otrok. Oče Ivan je sodeloval od vsega početka pri Kato-liški akciji. Vztrajno je delal, da so skoro vsi otroci dosegli univerzitetno izobrazbo, trije sinovi so dokončali teološki študij.

Na praznovanje so se zbrali vsi otroci in njihove družine, da so skupaj praznovali ta visoki jubilej. V slovenski cerkvi Marije Pomagaj je maševal prelat Jože Guštin skupaj s France-
tom in Janezom Cukjatijem. Zbrali so se tudi sorodniki in prijatelji, ki so potem skupaj praznovali ta lepi dogodek.

Obema zakoncema želimo še dolga leta skupnega življenja in sreče njima in vsej njihovi družini.

bljanskega Gradu, sta se pridružili njihovi koloni in šli peš po poti, ki je šla čez Šentvid, Kranj, Trzič, skozi Ljubelj na Vetrinjsko polje. Isto poznanstvo, ki jima je bilo v oporo ob odhodu iz domovine, naj bi jima koristilo tudi pri odhodu v „Italijo“! Tako sta se odpeljali 27. maja 1945 s prvim domobranskim transportom - s Tehnično četo - na Podrožico, kjer sta bili z drugimi vred predana jugoslovanskim partizanom. Vlak je šel skozi Jesenice v Kranj. Tam so civiliste, med katerimi so bile v večini žene z majhnimi otroki in dekleta, ločili od domobrancev, jih poslali v Cerklje in naprej v Šentvid v Škofove zavode. Iz zapora je bila izpuščena, „sama kost in koža“, meseca avgusta in se znašla pred novim velikim vprašanjem: Kje dobiti zaposlitev? Spet je s pomočjo poznancev dobila zvezo s Trstom, kjer naj bi našla svojo rešitev in je zato postal cilj njenega drugega bega iz zaslužnjene domovine, kjer jo je že čakal ženin.

Iz Trsta, kjer sta živela šest mesecev, sta šla v Udine, nato v Bologno, Modeno, od tam v Servigliano, kjer sta se poročila. Potem sta šla v Senigallio, v Bagnoli, od tam pa v Nemčijo, v Falingbosten pri Bremerhafnu, kjer sta se vkrcala na ladjo General Steward, ki ju je 25. maja 1948 pripeljala v Buenos Aires. Prvo delo in prvo stanovanje v Argentini sta dobila na jugu Velikega Buenos Airesa, v Quilmesu, katerega potem nista nikdar več zapustila. Ga. Cilka je v začetku dobila delo kot ku-

G. Ivan Cukjati in ga. Kati s svojimi hčerami in sinovi ob jubilejni slavnosti



harica, gospod Vinko pa kot uradnik v laboratoriju tovarne Química Rhodia, kjer je ostal zaposlen 30 let, do svoje upokojitve. Družina se je večala z otroki, ki so prinašali novo veselje in nove skrbi mami in očku. Rodila se je deklica, za njo fantek in nazadnje spet deklica. Leta 1955 so se Puckovi lahko preselili v svoj dom, kjer živita zlatoporočenca še danes. Otroci, zdaj že odrasli, so sicer vsi zapustili „očetovo hišo“, ker

so se poročili in imajo že svoje družine, kljub temu pa nista ostala sama. Zakaj vse tri Puckove mlade družine se vsako nedeljo zberejo ob atu in mami, ob starem očetu in stari mami oziroma „con sus abuelitos“. Ne samo da vladata med njimi ljubezen in medsebojna navezanost kot malokje, ampak jo znajo drug drugemu tudi na zunaj pokazati.

Zlatoporočencema želimo božje-
varstva in zdravja še veliko let! S.S.

Zlata poroka Franca Zorca in ge. Marije roj. Kogovšek

v prid odstavljenega komandanta so ga Nemci osumili za nevarnega in ga z zvijačo aretirali. Bil je zaprt na Reki in v Trstu, od koder je ušel in se rešil pred koncem vojne v Rim.

Po vojni, leta 1946, ga je vrhovna komanda 8. korpusa angleških vojaških sil v Italiji poslala skupno s Pavlom Žakljem, da sta šla na skrivaj v Titovino po podatke o političnem, gospodarskem in vojaškem stanju v državi. Nazaj grede sta iz Slovenije pripeljala s seboj na svobodo domobranca Milana Zajca, rešenca iz Kočevskega roga, in gospoda Filipiča.

Po vojni je bil France v službi najprej pri angleški vojski v Firencah, nazadnje pa pri angleškem Rdečem križu v italijanskem mestu Bari. Tedaj se je po naključju srečal z znanci, begunci, ki so živeli v taborišču Senigallia, in z njimi vzpostavil stik. V tem taborišču se je tudi srečal z znanko Marijo Kogovšek iz Rovt, ki je pozneje postala njegova žena. Njena begunska pot je šla skozi Avstrijo v Italijo, skozi taborišča Monigo, Forli, Senigallia, kjer se je srečala z bodočim možem, in Barletta, kjer sta se poročila in začela skupno življenjsko pot. Od tu sta se izselila v Argentino, kamor sta prišla 11. julija 1948.

Ves čas živita v Loma Hermosa in



trici v III. bataljonu primorskih domobrancev. Pomladi leta 1944 je v Idriji v hotelu Soča prisluškoval tajnim pogajanjem med Nemci in partizani. Takrat so Nemci obljubili partizanom hrano in strelivo, partizani pa dali v zameno njim obljubo, da ne bodo napadali nemških objektov in zlasti ne železniških transportov. V jeseni 1944. leta je III. bataljon primorskih domobrancev pod poveljstvom kapetana Mehleta paradiral skupno s četniki skozi Ilirsko Bistrico s slovensko in jugoslovansko zastavo. Za kazen je bil komandant Mehle odstavljen, čemur so se pa domobranci uprli. Zaradi Francetovih odločnih intervencij

G. Franc Zorec in ga. Marija ob zlati poroki s hčerama in sinom



V nedeljo, 18. januarja 1998, prav na jubilejni dan, so obhajali pri Zorčevih v Loma Hermosa slovesnost zlate poroke. Jubilanta, hčerka Marija z družino, Darinka in sin Janez, dr. astrofizik, ki je prišel iz Francije, oba vnuka, drugi sorodniki ter številni prijatelji iz San Martina in od drugod so se zbrali ob 10. uri v farni cerkvi sv. Jožefa pri zahvalni sveti maši, ki so jo koncelebrirali prof. Franc Bergant, sanmartinski dušni pastir Franc Šenk in krajevni župnik Pedro Porfiri. Po slovesnosti v cerkvi je bil družabni del praznovanja s kosilom v prostorih sanmartinskega Slovenskega doma.

Franc Zorec je doma iz Srednje vasi pri Polhovem Gradcu, izhaja iz družine petih otrok, ki so pa kmalu ostali sirote. Najprej jim je umrl oče, nekaj mesecev za njim še mati. Po njuni smrti so se morali otroci raziti: najstarejši je bil poslan v državni zavod v Maribor, sestro je posvojila neka družina, Franc je bil poslan v sirotišnico Vincencijeve konference na Viču, drugi brat je šel k stricu na Šujico in najmlajši je bil posvojen v Sušah.

Naš jubilent je bil v sirotišnici do svojega 14. leta. Potem je občina poskrbela, da se je šel učiti za mizarja v Polhov Gradec. Po razpadu kraljeve Jugoslavije je živel na Šujici pri Dobrovi in delal kot mizar na Trati pri Šentvidu.

Vsa leta med drugo svetovno vojno in revolucijo na Slovenskem so bila za mladega Franca polna doživetij in življenjskih nevarnosti. Nekega dne v aprilu 1942, ko je šel na delo, je opazil, da imajo Italijani obkoljen Podutik in okolično. Hotel se jim je skriti, a ga je prej zapazil neki vojak in začel za njim streljati. Imel je srečo, da je lahko ušel proti Toškemu čelu in se rešil internacije. Maja 1942 so ga mobilizirali partizani, od katerih je po dveh tednih pobegnil, nakar je bil prisiljen oditi v Ljubljano, v Rokodelski dom. Tam se je odločil, da odide v „štajerski bataljon“, a je bil poslan k vaški straži v Šentjošt nad Horjulom. Potem je šel k četnikom in bil prisoten ob pristanku prvih padalcev, ki so jih odvrgli Angleži nad Slovenijo, od katerih Vencelj Ferjančič živi med nami v Argentini. Pozneje se je kot domobranec udeležil I. podoficirskega tečaja v Mostah in bil nato poslan na Primorsko. Nazadnje je bil v Ilirski Bis-

Zlata poroka Jožeta Marušiča in gospe Štefanije, roj. Ušaj



V nedeljo, 18. januarja, je bilo zlatoporočno slavlje najprej v kapeli Srca Jezusovega v San Martinu, kjer je redna slovenska maša ob nedeljah, potem pa ob praznično pogrnenih mizah v družinskem in prijateljskem krogu na njenem domu v Caserosu. Zlatoporočenca sta primorska rojaka. Gospod Jože Marušič je bil rojen na Lokvici pri Opatjem selu. V družini je bilo 9 otrok. Njegov oče Andrej se je izselil v Argentino leta 1928, mati Antonija, roj. Vižintin, pa je

prišla za njim leta 1933 s 3 sinovi in 3 hčerami. Naselili so se v San Rafaelu pri Mendosi, kjer so obdelovali zemljo. Gospa Štefanija, roj. Ušaj, je bila rojena na Ravnah pri Črničah v družini 11 otrok: eden je umrl še majhen, 3 sinovi in 7 hčerk pa je odraslo. V Argentino se je izselila najprej sestra Kristina leta 1930, za njo pa gospa Štefanija leta 1931. 18. januarja 1948 je sedanja zlatoporočenca poročil v cerkvi sv. Roze Limanske izseljenski dušni pastir Janez Hladnik. Leta 1953 je za sestrama pri-

sta prva naseljenca tega sanmartinskega kraja. France se je najprej zaposlil kot mizar v štirih različnih delavnicah, leta 1958 pa je začel delati na svoje v lastni mizarški delavnici. Ker tedaj v kraju še ni bilo elektrike, si je moral pomagati za pogon strojev z bencinskim motorjem, za razsvetljava pa je imel „sol de noche“. Edine sosede so bile krave, ki so se pasle na travi neobljudenega kraja. Gospa Mici, skrbna in ljubeča žena in mati, je bila od mladih let cerkvena pevkica in šivilja. Še na begunsko pot je vzela s seboj šivalni stroj, ki ji je tako v taboriščih kot pozneje v Argentini zelo koristil. Gospa Mici, vedno pridna, šiva še danes.

Bog jima je podaril tri otroke in dva vnuka. Gospod Zorec je imel svoja

otročka leta vse prej kot lepa, saj jih ni preživel samo brez staršev, ampak tudi brez bratov in sestre. Svoj zlati poročni jubilej pa je obhajal v krogu vseh najdražjih, ki so se zbrali okrog ata in mame. Kdo bolj kot on je občutil to srečo, to družinsko srečo? Oba, gospa Mici in gospod France, sta zavedna, delavna in verna člana naše skupnosti. Bog je blagoslovil njune žrtve in delo, da sta takšne vzgojila tudi svoje otroke. France je bil med leti 1975-79 predsednik sanmartinskega Slovenskega doma, gospa Mici pa je ves čas članica sanmartinske ZSMZ.

Vsem čestitkam, ki sta jih slavljenca ob jubileju prejela, se iskreno pridružuje tudi revija Duhovno življenje.

šla v Argentino še mlajša sestra Lojzka, ki je šla po vojni skozi partizanske zapore, ker družina ni zmogla dajatev, ki jih je določil režim, in se čez 2 leti poročila z gospodom Jožetom Gojakom. Njun zakon je Bog blagoslovil z dvema sinovoma: Jožkom in Karlom. Leta 1992 je šla ga. Lojzka na obisk domovine, kjer pa je izgubila življenje v prometni nesreči skupaj z bratom Slavkom in Jožetom in njegovo ženo Marijo. Težko preizkušnjo so sorodniki sprejeli z vero v božjo previdnost.

Za zlatomašno slavlje sta prišla iz domovine sestra ge. Štefanija ga. Estera Ušaj in pa nečak duhovnik Robert Ušaj, ki je pel novo mašo leta 1995 in je sedaj kaplan v stolni župniji v Kopru.

Zlatoporočenca sta tesno in prijateljsko povezana s slovensko skupnostjo predvojnih in povojnih vseljencev, ki cenijo njuno izredno srčno plemenitost in gostoljubnost in jima želijo še vrsto zdravih in srečnih let življenja.

IZ NAŠE KRONIKE

Podelitev nagrad učiteljicam: na začetni šolski prireditvi 8. marca je predsednik društva ZS Marjan Loboda v imenu Odbora za podeljevanje nagrad RS na področju šolstva izročil diplome Republike Slovenije voditeljici Rožmanove šole Katicic Dimnik, voditeljici Balantičeve šole Angelci Klanšek in voditeljici Prešernove šole Miji Markež za življenjsko delo v vzgoji in izobraževanju na področju dopolnilnega pouka slovenskega jezika in kulture za Slovence po svetu.

Slovenski srednješolski tečaj ravn. Marka Bajuka je imel v soboto, 7. marca, sprejemni izpit za 1. letnik (28 dijakov), v soboto, 14. marca, pa sejo profesorjev, popravne in dopolnilne izpite, vpisovanje in začetno mašo.

Pouk se je v Šoli škofa Rožmana v San Martinu, v Šoli škofa Slomška v Ramos Mejiji, v Šoli Franceta Balantiča v San Justu, v Šoli Josipa Jurčiča v Carapachayu, v Šoli Franceta Prešerna v Castelarju, v Šoli škofa Barage v Slovenski vasi začel in tečaj za slovensko govoreče otroke „ABC po slovensko“ v Slovenski hiši, v soboto, 14. marca, v Šoli Svetega Cirila in Metoda v Mendosi in v Šoli Jakoba aljaža v Bariločah pa en teden kasneje.

30. tradicionalna tombola na zeleni Pristavi za pomoč pri vzdrževanju ustanove je bila v nedeljo, 14. marca, popoldne v dobri organizaciji, lepem vremenu in prijetnem razpoloženju.

+ ODŠLI SO +

Anton Vesel



Anton Vesel je bil rojen 11. januarja 1919 v vasi Prikrnica v moravški župniji. Bil je najstarejši sin v družini, imel je še dva brata in tri sestre. Kot kmečki fant je delal doma na posestvu. V stari Jugoslaviji je služil vojaški rok v Srbiji, kjer ga je tudi doletela nemška invazija. Šele teden dni po kapitulaciji jugoslovanske vojske se je vrnil od vojakov domov. Aprila leta 1943 so ga Nemci, ki so zasedli Gorenjsko, mobilizirali in ga po nekaj mesecih poslali na rusko fronto. Ker je bil meseca avgusta 1944 teško ranjen v nogo, je njegovo zdravljenje po raznih bolnišnicah trajalo prav do konca vojne. V kraju Neu Ulm v Nemčiji je dočakal maj 1945 in kapitulacijo nemškega rajha. Znašel se je v ujetništvu in nekaj časa stradal v vojaškem taborišču, ki je bil pod kontrolo ameriške zasedbene vojske. Ko so Amerikanci to taborišče razpustili, se je pridružil skupini bivših vojakov, ki so se vračali domov po isti poti kot on. Na sedem tednov trajajoči poti proti Koroški so se preživljali z ostanki pese, repe in korenja, ki so jih nabirali po njivah. V Avstriji je zvedel, da so Slovenijo zasedli komunisti, zato je raje ostal na Koroškem kot da bi se vrnil domov pod partizane. Zvedel je tudi za slovenske begunce na Koroškem. V Lienzu na Tirolskem v begunskem taborišču pa je odkril Moravčane in celo domače:

mamo, dva brata, tri sestre ter družino svoje neveste. Ostal je pri njih in odslej delil z njimi skupno usodo. Iz Lienza je bilo taborišče preseljeno v Spittal ob Dravi, kjer je bilo že mnogo slovenskih beguncev, ki so prišli tja naravnost iz Vetrinja ali pa iz taborišč Judenburg, Št. Vid in Kellerberg. Ko je prišel čas za izselitev v kraje, kjer naj bi begunci našli svoj drugi dom, delo in pogoje za normalno življenje, se je gospod Vesel odločil za Argentino. Skupaj z mamo in drugimi domačimi je odpotoval iz špitalskega taborišča in leta 1949 priplul preko Genove v buenosaireško пристanišče. V novi in nepoznani deželi se je s svojimi najožjimi sorodniki naselil v buenosaireškem predmestju Ramos Mejia in se julija 1950 poročil z Nežko Jerin, s katero sta se poznala še od doma. Kot drugi begunci, je tudi gospod Vesel prijel za prvo delo, ki ga je dobil. Po prvi službi se je zaposlil v moronski tekstilni barvarni, v kateri je ostal, dokler je niso zaprli. V bližini stanovanja je kupil zemljišče in leta 1955 sta začela z ženo z zidavo lastne hiše. Pri tem sta veliko težaškega dela opravila sama. Kot prvi otrok se jima je rodil sinček, a je na veliko žalost ob rojstvu umrl. Za njim so se rodile tri hčerke. Ko je zgubil delo v moronski barvarni, je dobil službo v tekstilni tovarni Wells, v kateri je bil do svoje upokojitve. Nazadnje je bil zaposlen nekaj let v Oblakovi tovarni v San Justu. Bil je vse življenje delaven, skrben za dom in ljubeč mož, najboljši oče in ded. Ko je šlo za izobrazbo njegovih otrok, ni gledal na denar, čeprav mu ni ostajal. Bil je tih, svojih težav ni kazal drugim, bil je vedrega značaja in se je rad pošalil. Bil je značajan, zvest svojemu katoliškemu prepričanju in globoko veren mož. Imel je srce za bližnjega v stiski, pa tudi za našo skupnost. Rad se je ude-

leževal prireditve in podpiral vse, kar je bilo njej v prid. Bil je član živega rožnega venca. Do zadnjega je bil zdrav, zato tudi slabega počutja, zaradi katerega je moral zadnjokrat v bolnišnico, ni jemal tragično. Umril je 27. februarja, v sedmih dneh od prvega izvida, s katerim so zdravniki odkrili znake zahrbtnne bolezni. Ker je bil njegov odhod tako nenaoden, je bil za domače in za vse, ki smo ga poznali, toliko bolj boleč. Kot človek, ki je živel po veri, pa je bil nanj dobro pripravljen, zato je na mestu tolažba, ki jo nudi za take trenutke naša sveta vera. Gospod Tone je imel lep pogreb. Rojaki iz vseh koncev Buenos Airesa so se v izrednem številu zgrnili v veliko salezijansko cerkev Marije Pomocnice v Ramos Mejiji in se udeležili pogrebne maše. Njegov grob je na pokopališču Villegas v San Justu. Bog mu daj večni mir in pokoj!

Katarina Dolenc roj. Podboršek

Na dan sv. Jožefa, ki je priprošnjik za srečno zadnjo uro, 19. marca, je umrla v Policlínico Bernal gospa Kati Dolenc. Zadnjih 46 let je z družino živela v Quilmesu. Rojena je bila 30. aprila 1912 v Šmartnem ob Savi pri Ljubljani kot predzadnja v družini z devetimi otroki. Ko je imela štiri leta, je v prvi svetovni vojni zgubila očeta, pet let kasneje pa ji je umrla še mama. Za družino je skrbel potem najstarejši, dvajsetletni brat. V mladih letih je najprej delala na kmetih, pozneje pa v znani Hellerjevi tekstilni tovarni v Kranju. Tu je tudi spoznala Matevža Dolenca, ženina in moža. Poročila sta se 19. maja 1941, mesec in pol po nemški zasedbi Gorenjske, v isti cerkvi, kjer je bil nekoč Friderik Baraga za kaplana, v Šmartnem pri Kranju. Tedaj je bila z ozemlja, okupiranega po Nemcih, izgnana že večina slovenskih duhovnikov, le tu in tam je ostal še kak starejši, upokojeni gospod, kot v primeru, ki sledi tu. Farni mežnar in organist je na hitro obvestil po vaseh in po-



ljih fante in dekleta, ki bi mogli priti v poštev za poroko, in jih opozoril: „Danes zvečer bo zadnja priložnost za poroko, potem bo gospod izgnan, kot so bili vsi drugi...“ In res se je tisti večer znašlo v cerkvi pred oltarjem enajst parov ženinov in nevest, katere je upokojeni duhovnik poročil. Med njimi sta bila tudi gospa Kati in mož Matevž. Nekateri poročenci so imeli poročne prstane, drugi ne, zato so si jih morali za obred med seboj posojati. Po poroki sta živela v Spodnjem Bitnju pri Kranju. Mlada žena pa se je kmalu znašla pred prvimi preizkušnjami: mož je zbolel in je moral na daljše zdravljenje k znanemu zdravniku na Dunaj. Ker pa so se razmere zaradi teroriziranja partizanov tudi na Gorenjskem zelo poslabšale, so mu domači svetovali, naj zaradi varnosti ostane na Dunaju, kar je tudi storil. V tem času mu je žena doma rodila hčerko prvorojenko. Tako sta konec vojne pričakala vsak zase: ona doma, mož pa na Dunaju. Maja 1945 so vsi moževi bratje in sestre skupaj z mamo bežali pred partizani na Koroško. Z njimi je šla tudi gospa Kati s hčerko. Mož Matevž se ni več vrnil domov, ampak je šel z Dunaja naravnost v begunsko taborišče v Lienz, ko je izvedel, da ga tam čaka žena z otrokom in vsi domači. V naslednjem taborišču, v Spittalu ob Dravi, se jima je rodil sin. Ko sta od tam odhajala v Argentino, je gospa Kati pričakovala tretjega otroka. V Buenos Aires ju je z drugimi slovenskimi begunci leta 1948 pripeljala ladja Heinzelman. V novi domovini je Do-

lenčeva družina stanovala najprej v Villa Martelli, leta 1952 se pa dokončno preselila v Quilmes. Gospa Kati je rodila osem otrok, od katerih so trije umrli še kot dojenčki. Imela je tri vnuke. Čeprav je živila daleč od strnjene slovenske skupnosti, ji je ostala zvesta do smrti. Udeleževala se je, dokler je mogla, vsaj največjih prireditev, kot romanj v Luján in Lourdes, procesij sv. Rešnjega Telesa v Ramos Mejiji, misijonskih tombol. Bila je naročena in brala naš tisk. Rada je sodelovala tudi v krajevnem slovenskem domu, ki ni bil blizu, a je bil najbližji, kamor je tudi vodila v slovensko šolo svoje otroke: v Berazateguiju. Vsak mesec se je udeleževala svetih ur. Zaradi velike pozornosti dušnega pastirja g. Jožeta Guština je mogla to delati prav do zadnjega. Bila je tudi članica Živega rožnega venca. Gospa Kati je bila dobra pevka, vedrega značaja, znala se je zasmejati, čeprav ji življenje ni prizanašalo s trpljenjem in preizkušnjami. Dobri Bog naj ji podeli večni mir in pokoj! Pokopali so jo na pokopališču v Ezpeleti in leži v istem grobu kot mož Matevž, ki je umrl pred tremi leti. Njegove življenjske podatke objavljamo v naslednjem zapisu.

Matevž Dolenc

Rojen je bil 15. septembra 1910 v veliki kmečki družini v Spodnjem Bitnju pri Kranju. V mladih letih je obiskoval mlekarsko šolo, potem pa bil v njej zaposlen kot šofer. Njegova življenjska pot s Katarino Podbevšek, življenje med vojno doma, na Dunaju in po vojni v begunskih taboriščih ter prihod v Argentino je že omenjeno zgoraj med podatki njegove žene. Naj samo dodamo, da je gospod Matevž svoje dneve na Dunaju dobro izkoristil za učenje in igranje na citre, ki so ga potem spremljale vse življenje. Poleg drugih začetnih težav v novi deželi, kot nepoznanje jezika, iskanje službe in stanovanja za mlado družino, ki se je večala, je gospod Matevž zelo občutil smrt njegovih treh otrok, ki so



umrli kot dojenčki. Zaposlil se je kot delavec v gradnji lesenih barak, v tekstilni tovarni pa tudi kot zidarski pomočnik. V veliko oporo je bil pokojnemu, zlasti prva težka leta v Argentini, njegov brat Francelj Dolenc. Gospod Matevž je imel rad veselo družbo in jo tudi sam pomagal ustvarjati, včasih s citrami, pa tudi brez njih. Za vsako priložnost je imel na ustih ustrezen dovtip. Bil je živ ud slovenske skupnosti in po svojih možnostih z njo sodeloval in se udeleževal njenih prireditev. Bil je tudi član KA, član Živega rožnega venca, propagator Duhovnega življenja in drugih verskih publikacij po domovih slovenskih družin „starih“ in „novih“ priseljencev, raztresenih po četrtih sosednjega Bernala. Dolga leta je hodil iz Quilmesa na rekolekcije KA v Slovensko hišo. Po svoji upokojitvi je 16 let hodil vsak dan peš v quilmeško stolnico, da je pomagal pri pripravah za sveto mašo, pri kateri je potem tudi ministriral. V tej dobi je pokojni Matevž prvič obel na srcu. Od takrat naprej je nosil by pas in upošteval zdravniške predpise kot vsak, ki ima probleme s srcem. Dve leti pred smrtjo, ko je tako opešal, da ni mogel več sam v cerkev, so mu sv. obhajilo nosili vsako nedeljo iz stolnice na dom. Umrli je 25. marca 1995, na praznik Marijinega oznanjenja, v isti kliniki - Policlínico Bernal - kot žena Kati tri leta kasneje. Njegov grob je na pokopališču v Ezpeleti. Gospod naj poplača njegovo pripravljenost za apostolat, žrtve in duševno trpljenje z večno srečo v nebesih!

Iz naše KRONIKE

Obletnica bariloškega Slovenskega planinskega društva je bila 14. in 15. marca na gori Capilla; zbirališče je bilo v Puerto Pañuelo, od koder jih je motorka prepeljala po jezeru Nahuel Huapi do vznožja gore; 37 udeležencev, med njimi škof Bergant; tam so mu postavili železen križ s ploščo, zmanjšano kopijo križa na vrhu Capille; pred bivakom „Slovenia“, kjer so prenočili, je drugo jutro maševal škof Frassia, nato pa se 23 rojakov povzpelo na vrh, kjer že 46 let stoji križ, ki so ga postavili Slovenci.

Karmeličanka s. Tončka Beltram je 19. marca, bila preoblečena v redovniško obleko; njeno redovniško ime je sor Maria Antonia de Jesús Sacramen-

tado; poleg domačih, sorodnikov in prijateljev se je slovesnosti udeležil tudi delegat Jože Škerbec, ki ji je v imenu slovenske verske skupnosti čestital in izrekel dobre želje; na koncu so zapeli nekaj slovenskih verskih pesmi.

Mesečne dušnopastirske seje slovenskih dušnih pastirjev v Velikem Buenos Airesu smo začeli zadnjo sredo v marcu, 25. marca. Prav tako so vsako zadnjo sredo v mesecu zvečer seje voditeljic slovenskih osnovnih šol s šolskim referentom ZS Francetom Vitrihom.

Na duhovniškem sestanku 25. marca v Slovenski hiši je govoril misijonar Rok Gajšek CM o verskih in socialnih razmerah na Madagaskarju, kjer sedaj sodeluje s Petrom Opeko CM.

Veseloigro Pri belem konjčku Blumentala - Kaldalburga je Slovensko gledališče Buenos Aires postavilo na oder Sloven-

28. junija 1997 je bil krščen v cerkvi Marije Pomagaj v Buenos Airesu NICANOR ZAKRAJŠEK, sin pok. Danijela in Silvije, roj. Škerlj





21. marca 1998 sta bili krščeni v cerkvi Marije Pomagaj v Buenos Airesu TAMARA JAKOŠ, hči dr. Petra in Klavdije, roj. Malovrh, in MARIJA VIKTORIJA JAKOŠ, hči Marka in Sandre, roj. Malovrh.

7. marca 1997 sta se poročila v Mendози arh. IVAN BAJUK in prof. ROXANA SCARAFFIA. Čestitamo!



ske hiše v režiji Maksa Borštnika v soboto in nedeljo, 28. in 29. marca; v soboto popoldne in zvečer in v nedeljo popoldne s polno dvorano gledalcev; igrali so Marko Petek, Valerija Burja, Maks Borštnik, Metka Kahne, Andrej Črnak, Marko Pallota, Marija Zure Čeč, Blaž Miklič, Mici Burjek Črnak, Diana Truden, Jože Rupnik, Angelca Podržaj Miklič, Dominik Oblak, Janez Krajnik, Cintija Frontini, Matjaž Čeč, Stanko Jerebič, Lojzka Mehle, Rotija Grbec, Dani Grbec in Martin Sušnik; sceno je izdelala Magdi Vlaho; luči in zvok je imel na skrbi Damjan Ahlin, obleke SGBA in sastrerfa Miro, mizarska dela Jože Cukjati in Jernej Štefe, inspicientka je bila Marija Zure Čeč, asistent režije Dani Grbec, rekviziter Marko Pallota; uprizoritve SGBA so vsako leto skrbno naučene in izdelane in tudi poznavalec bogatega in profesionalnega buenosaireškega gledališkega življenja odhaja s predstavo lahko zadovoljen.

Na sestanku staršev učencev Balantičeve šole je v nedeljo, 29. marca, govoril arh. Jure Vombergar; odprta je bila tudi razstava ročnih del počitniških dni.

Občni zbor društva Slovenska vas je bil v nedeljo, 29. marca, v Hladnikovem domu.

Mladinska maša in prip-

rava na veliko noč je bila v cerkvi Marije Pomagaj v nedeljo, 29. marca, v pripravi Francija Pavliča CM in misijonske skupine iz San Justa; govoril je tudi misijonar Rok Gajšek iz Madagaskarja.

Na sestanku Zveze slovenskih mater in žena je bil v sredo, 1. aprila, pogovor z msgr. Jožetom Škerbecem o nekaterih naših nalogah v tekočem letu.

Krajevne spokorne pobožnosti kot duhovna priprava na veliko noč so bile v dneh pred cvetno nedeljo po vseh verskih središčih: v Berazateguiju jo je vodil Jože Guštin, v cerkvi Marije Pomagaj Jože Škerbec, v San Justu in Slomškovem domu Anton Bidovec, na Pristavi Lojze Kukovica, v Carapachaju, San Martinu in Slovenski vasi Franci Pavlič CM.

Na cvetno nedeljo so po vseh naših krajevnih središčih pripravili slovenske butarice in zelenje, ki so ga po blagoslovu nesli v rokah v procesiji na čast Kristusu kralju; udeležba rojakov je bila pri slovenskih obredih na cvetno nedeljo povsod izredno številna; škoda, da se veliko rojakov pridruži slovenskemu verskemu občestvu le ob izrednih priložnostih!

Obredi velikega tedna v cerkvi Marije Pomagaj: na veliki četrtek je bila ob 19 slovenska večerna maša; somaševanje je vodil in pridigal Rok Gajšek, misijonar na Madagaskarju, z njim sta somaševala Anton Bidovec in Andrej Poznič, mašni napovedovalec je bil inž. Tone Podržaj, berili sta brala Angelca Klanšek in Jernej Štefe, pel je mladinski zbor Slomškovega doma pod vodstvom Ivana Vombergarja, drugi dušni pastirji so bili na voljo za spovedovanje; po maši je bil prenos sv. Rešnjega telesa in ure češčenja: od 20. do 21. ure žene, od 21. možje in ob 22. mladina;

UVOŽENO IZ SLOVENIJE

- Nekatero politične stranke raje čistijo tuje kot lastne vrste.
- Absurdno je, če reče slovenski Hamlet, da je nekaj gnilega v deželi Danski.
- Ali je to tudi napredek, če so že mladeniči senilni?
- Ali ni to čudno: na svetu je čedalje več ljudi, a razdalje med njimi se večajo.
- Birokratom so ukazali, naj preštejejo birokrate - uganite rezultate.
- Bojim se, da se bo volja ljudstva prav kmalu spremenila v nejevoljo ljudstva.
- Cerkev se je ločila od države in obdržala otroke.
- Citat iz govora: Navzlic vsem neuspehom smo uspešna država.
- Če država greši, opravljajo pokoro njeni državljani.
- Če krivci iščejo krivce, naj se nedolžni skrijejo.

nabirka je bila za Vincencijevo konferenco; opravilo velikega petka je bilo ob 19: branje božje besede, petje pasijona (kronist Franci Grilj), slovesne prošnje, češčenje svetega križa in obhajilo in po opravi križev pot; opravilo je vodil Jože Guštin s Francetom Cukjatijem in Francijem Šenkom, berili sta brala Mija Markež in Marcel Brula, pel je Mladinski zbor iz San Justa s pevovodkinjo Andrejko Selan Vombergar; na veliko soboto čez dan so dušni pastirji blagoslavljali velikonočna jedila; bogoslužje se je začelo ob 21. uri: slavlje luči, bogoslužje božje besede, krstno in evharis-

tično bogoslužje; opravilo je vodil Jože Škerbec z Jožetom Guštinom in Andrejem Pozničem, mašni napovedovalec je bil Bogdan Magister, berila so brali Danica Malovrh, Janko Lavrič, Veronika Vivod, Gregor Modic, Irena Žužek in predsednik ZS Marjan Loboda, pel je Mladinski zbor iz San Justa; maša je bila za raj. delegata mons. Antona Oreharja, dr. Alojzija Starca in za vse žive in rajne Slovence v Argentini; udeležba pri vseh obredih je bila množična, kot tudi na veliko nedeljo pri mašah po slovenskih verskih središčih; mladina je imela po maši mladinska velikonočna srečanja.

malo za šalo...

V raju - Že od nekaj je bilo tako. Eva je rekla Adamu: „Nov figov list potrebujem.“ Adam je zlezal na drevo in ji prinesel cel ducat figovih listov. Eva je zmajala z glavo: „Vi moški pa res nimate okusa. Tisti tamle gori čisto na vrhu, na koncu dolge suhe veje, tisti mi je všeč.“

Med žeparji - Dva žeparja se srečata na glavni železniški postaji. „Kako je kaj?“ vpraša prvi. - „Kakor se vzame!“ odgovori drugi.

Mutacija - „Helena menja glas.“ - „Pri teh letih menda ja ne.“ - „O pač, tenorja je pustila in zdaj hodi z nekim baritonom.“

Kopriva - „Brž prinesite pivo, umiram od žeje!“ - Gostilničar: „Kje pa! Kopriva ne pozebe.“ - Gost: „Ovene pa!“

Nedolžen - Obtoženi sodniku: „Prav res sem nedolžen!“ - Sodnik: „Tako trdijo vsi!“ - „No, vidite, če tako pravijo vsi, potem že mora biti res!“

Srečno poročena - Srečko svojemu prijatelju Tomažu: „Ali sta s Kristino srečno poročena?“ - Tomaž po kratkem razmišljanju odvrne: „Kristina je srečna, jaz pa sem poročen.“

Pred sodiščem - „Kdaj pravzaprav delate?“ vpraša sodnik klateža. - „Oh, tu pa tam.“ - „Kaj pa počnete?“ - „To in ono.“ - „Kje pa?“ - „Tukaj in tam.“ - „No, torej vas bomo zadržali tukaj.“ - „Kdaj pa pridem spet ven?“ - „Prej ali pozneje.“

Na vse! - „Ali je res vaš stric tako hudo bolan, da morate biti pripravljeni na vse?“ - „Ne na vse, podedovali bomo samo dobro tretjino.“

Lažje življenje - „Življenje je zmeraj lažje,“ pravi upokojenka drugi upokojenki. - „Kako ti kaj takega pride na misel?“ se čudi ta. - „Glej, pred petimi leti sem za pet pesov dobila poldrugo kilo mesa, zdaj pa ga za ta denar odnesem iz mesnice samo pol kile.“

KJE JE KAJ

Petdeset let v Argentini -

Božidar Fink	97
Zdomska Slovenija - France Papež .. '97	
Moj maj 1945 - Alojzij Ambrožič (po Celovškem Zvonu 1985/3)	98
Romali bomo k Mariji V Luján -	
Lojze Kukovica	101
Marija Pomagaj na Brezjah -	
Franc Rode	103
Brezje - Franci Petrič	104
„Danes je dan za odpušcanje“ -	
Franc Rode	105
Bogu čast, Mariji v zahvalo -	
s. Tončka Krajnik	106

Eva in Marija - Nadislava Laharnar ..	108
Vnebohod - Binkošti	108
Vnebohod - Stanko Janežič	108
Binkošti - Stanko Janežič	108
Sin človekov - Alojz Rebula	109
Dolžnost spomina - Marko Kremžar ..	110
Misli, sklepi, obljube	111
Ne pozabimo pričevalcev -	
Anton Štrukelj	112
Konec imperija, a ne zmote -	
Marko Kremžar	112
Sedanji slovenski trenutek -	
Janez Gril	114
Molitev Janeza Pavla II. v letošnjem letu priprave na jubilejno leto 2000..	115
Prof. Andrej Jan in zbor „Niños y Jovenes Cantores de Bariloche“ -	

Jože Škerbec	116
Moji spomini - Boris Koman	118
Odvetnik Miloš Stare -	
Pavlina Dobovšek	119
Tretja knjiga o nadškofu Vovku -	
Alojzij Geržinič	120
Zlata poroka pri Puckovih v Quilmesu	121
Zlata poroka Ivana Cukjatija in gospe Kati, roj. Močnik	122
Zlata poroka Franca Zorca in gospe Marije, roj. Kogovšek	123
Zlata poroka Jožeta Marušiča in gospe Šefanije, roj. Ušaj	124
Odšli so	125
Iz naše kronike	111, 119, 124, 126, 122, 127 128

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIVA

Izdaja ga Slovensko dušno pastirstvo.

Urednik: Jože Škerbec - Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires, Argentina - Tehnični urednik: Stane Snoj - Registro de la Propiedad Intelectual N° 90.877- Stavljene, oblikovanje in tisk: Talleres Graficos VILKO S.R.L.: E.E. U.U. 425 - (1101) Buenos Aires, Argentina - Tel.: (54-1) 307-1044 - Fax: 307-1953 - E-mail: vilko@ciudad.com.ar

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. KANADA: Rado Krevs, 75 Trowell Ave. Toronto M6M - 1L5 Canada. ITALIJA: TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. GORICA, Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 1998: \$ 55.- in izdatki za pošto; drugod US\$ 55.- Denarna nakazila na bančni (ne osebn) ček na ime: Josė Škerbec, Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires, Argentina.



Zgoraj: France Bergant ni videl te fotografije, čeprav jo je on posnel. Ko je na zadnjem, prekinjenem vzponu na goro Capilla prišel do te razgledne točke, se mu je nudil krasen pogled na zalive jezera Nahuel Huapi ter jezero Moreno. Hotel ga je ohraniti za spomin, zato ga je fotografiral. Malo potem se je utrujen usedel v travo in umrl.

„PRI BELEM KONJIČKU“ V SLOVENSKI HIŠI

Slovensko gledališče Buenos Aires je uprizorilo v režiji Maksa Borštnika to veseloigro v soboto, 28. marca, in v nedeljo, 29. marca. **Levo zgoraj:** Cintija Frontini - Minka, in Dominik Oblak - Jerina. **V sredi levo:** Jože Rupnik - Kovač, Diana Truden - Tilka, in Blaž Miklič - Bucek. **V sredi desno:** Marko Petek - Žan, Metka Kahne - gostilničarka Metka. **Spodaj desno:** Z gostilničarko Metko (od leve): Marija Zurc Čeč - hišna Pepca, gostinska delavca Matjaž Čeč - Janez, in Stanko Jerebič - Miha, ter natakarka Marko Palotta in Marko Petek. **Spodaj levo:** Jože Rupnik in Blaž Miklič.

